

Справка за постъпилите предложения по чл. 26, ал. 5 от Закона за нормативните актове
към публикуван проект
на Наредба за изменение и допълнение на Наредба за изграждане, поддържане и опазване на зелената система на Столична община по Доклад №
СОА20-ВК66-9224-[7]/10.05.2023г.

Предложение	Становище	Мотиви
1. Ланш.арх. Н. Тодоранова (получено по е-поща, публикувано на 19.05.2023 г.)		
1.1. В чл. 41 се предлага допълване със следния текст: Собствениците на имоти носят персонална административно – наказателна отговорност при увреждане или незаконно премахване на дървесна и храстова растителност в рамките на притежавания имот.	Не се приема.	Чл. 58, ал.1 от Глава VII урежда тези задължения и санкции.
1.2. В Чл. 53, ал. 1 се предлага допълнение със следния текст: Наказателното постановление се изготвя от юрисконсулт към Столична община, Столичен инспекторат, ДЗС или районната администрация съобразно изискванията на чл. 51, ал. 1, т. б от ЗАНН.	Не се приема.	Техническата работа по изготвяне на наказателни постановления е въпрос на вътрешна организация на работата в СО и длъжностните характеристики на служителите.
1.3. В чл. 54, ал. 1, т. 1 се предлага при установяване на нарушение по чл. 54, ал. 1, което е извършено при обстоятелства, при които не е установен физическият извършител на деянието на място, глобата да се поема от собственика на имота, в чиито обхват е извършено нарушението.	Не се приема.	Текстът противоречи на общите норми за носене на административно-наказателна отговорност, заложиени в ЗАНН.
1.4. В § 38, т. 6 да се предвиди възможност експертното становище за състоянието на растителността да се изготвя и от специалист еколог и агроном.	Не се приема.	Експертното становище съдържа не само определение на растителността, биометрични данни и състояние, а също така заключение с конкретни предложение по отношение на запазване/възстановяване/компенсиране, обусловени от спецификата на растителността в контекста на средата, за което се изисква съответната професионална квалификация.
1.5. Предлага се от общинските органи по озеленяване да се съгласува и ексекутивна документация.	Не се приема.	Ексекутивната документация не подлежи на съгласуване.
1.6. В чл. 45, ал. 1 да се добави – и съгласно изискванията на чл. 148, ал. 12 от ЗУТ.	Не се приема.	Редът и условията за премахване на растителност се уреждат с наредбата, която е регламентирана в чл. 19, ал. 5 от ЗУЗСО, който е специална норма по отношение на ЗУТ за територията на Столичната община.
2. Д-р Георги Ничуров (получено по е-поща, публикувано на 05.06.2023 г.)		
2.1. Предлага се всяка нова сграда по проект да бъде с преобладаващо покривно озеленяване.	Не се приема.	Законът за устройството и застрояването на

Това ще компенсира частично ефекта на топлинния остров, който всяка сградна конструкция неминуемо внася и ще подобри качествата на атмосферния въздух. Типът озеленяване би могъл да се прецизира във функция от големината на сградата и скатния наклон на покрива.		Столичната община (ЗУЗСО) допуска възможност за реализиране на част от минималния изискуем процент озеленяване върху застрояването – хоризонтално и вертикално само в централните устройствени зони – Ц и то само в случай на прилагане на максимално допустимите по ЗУЗСО стойности на плътността на застрояване. В останалите зони този способ не може да се прилага за доказване на минимално изискуемия процент озеленяване. В този смисъл наредбата не може да създава задължение за собствениците на сградите да изпълняват повече озеленяване от изискуемото по закон. Законът и Наредбата не забраняват такова да се реализира по желание на възложителите.
3. Любомира Колчева (получено по е-поща, публикувано на 07.06.2023 г.)		
3.1. Не съдържа конкретни предложения за изменения и допълнения в Наредбата. Апелира се към подобряване работата с документи онлайн, които да са съобразени с възможните оптимални функционалности с оглед улеснение за ползващите ги граждани и други заинтересовани.	-	-
4. Ланд. арх доц. д-р Веселин Рангелов (получено по е-поща, публикувано на 07.06.2023 г.)		
4.1. Счита, че с част от текстовете се усложнява инвестиционния процес и вместо в духа на европейските препоръки за намаляване на административната тежест, се върви към прехвърляне на задължения от администрацията към проектантите, а това ще рефлектира върху крайния потребител и цената която ще заплаща за проектна документация. Подобни текстове има и в посока прехвърляне на задължения от Столична община към районните администрации, при положение, че те нямат предвиден бюджет за тези дейности. Липсва конкретно предложение по текстове от Наредбата.	<u>Не се приема.</u>	В чл. 52, ал. 1 е записано задължението на общинските органи по озеленяване да изготвят картотека в изпълнение на чл. 19, ал. 2 от ЗУЗСО. В алинея 2 на чл. 52 от наредбата се дава възможност на възложителите по тяхно желание да изготвят проект за картотека, ако такава не е налична. Текстовете на чл. 52, ал. 2 от Глава VI регламентират легално възможността на възложителя да изготви проект за картотека и уреждат реда за включването ѝ в регистъра. Те не отменят задължението на общината да картотекира растителността, а дават

		възможност на възложителите да управляват инвестиционния си процес във времето. Тези текстове уреждат и една наложена се от години съществуваща практика. Текстовете на изменението не вменяват повече задължения на районните администрации, които са част от структурата на Столична община, от тези в действащия текст на Наредбата освен задължението да изпращат служебно в регистъра проектите за картотека, постъпили в съответната администрация, което е задължително за поддържането му.
4.2. Предлага се в чл. 7б, ал. 1, касаещ изискването при застрашаване/премахването на 12 и повече бр. дървета с проекта да се внася доклад до ПКООСЗГ на СОС за становище, да се посочи на каква площ следва да са разположени същите, като се направи разлика в зависимост от площта на имотите, в които попадат дърветата /дали са 1дка, 50дка/, за да се избегне административното забавяне на инвестиционния процес.	<u>Не се приема.</u>	С текста се цели обществен контрол върху застрашаването и премахването на съществуващата дървесна растителност като брой дървета, без значение от площта на имота, в който същите попадат и който е предмет на проекта.
4.3. Предлага се изменение в §14, чл. 22, ал. 7, който ограничава правата на проектантите с ОПП, делегирани им от ЗКАИИП.	<u>Приема се.</u>	Чл. 22, ал.7 придобива следната редакция: „Липсата на съществуваща дървесна растителност се удостоверява с декларация, подписана от ландшафтен архитект с проектантска правоспособност, която се заверява от общинските органи по озеленяване“.
4.4. Изразява се несъгласие с текста на §16, чл. 24, ал. 1, който предвижда „В случаите, когато част „Паркоустройство и благоустройство“ не е задължителна, изпълнението на изискването за осигуряване на минимален процент озеленена площ да се доказва с чертеж „Ситуация“ към инвестиционния проект“, което давало възможност паркоустройствените показатели да бъдат доказвани с чертежи от други проектни части, като „В и К“, „Ел“... „Арх“, който текст счита за противоречащ на ЗУТ.	<u>Не се приема.</u>	За еднофамилни и вилни сгради част „Паркоустройство и благоустройство“ не е задължителна, включително съгласно Наредба № 4 за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти. Предложеният текст създава възможност доказване спазването на устройствените показатели относно мин.% да става с чертеж „Ситуация“, а не с проект по част „Паркоустройство и благоустройство“, което прави нормата справедлива, пропорционална

		и лесна за изпълнение. Възложителят има право да реши дали тази „ситуация“ ще бъде в част „Архитектура“ или ще придружава обяснителна записка от ландшафтен архитект.
4.5. Счита, че с §17, чл. 25, ал. 2 се вменява на проектантите ландшафтни архитекти да предоставят проектна документация извън тяхната компетентност, правоспособност и проектантска отговорност: „технологични и конструктивни чертежи“. Същото важи и за таблицата за Експертна оценка, която вменява и попълването на графи с геодезически координати, информация която професионалната компетентност и правоспособност на ландшафтният архитект не позволява да предоставят.	<u>Не се приема.</u>	Таблицата с експертната оценка и геодезическото заснемане са неразделни част от данните за картотекиране на всяко дърво. Геодезическите координати идентифицират точното му местоположение, а експертната оценка – вида и състоянието му. Картотеката се поддържа в табличен вид и записването на координатите в таблицата е задължително, доколкото са една от двете най-важни компоненти на идентификацията. Проектът за картотека се изготвя от инженер – геодезист и ландшафтен архитект съвместно и всеки отговаря за частта, за която носи професионална отговорност. Стандартизирането на дейността по оценяване и картотекиране и предаването на данните в унифициран вид ще доведе до точност и коректност в тази дейност. Целият процес е описан подробно в приложение 7, за да създаде максимална яснота при изготвянето и заверяване на картотеката.
4.6. Поставя се въпросът как е определена дебелината на почвения слой от 120 см при покривно озеленяване или озеленяване над подземно застрояване с дървесна растителност и може ли тя да бъде различна в зависимост от дървесния вид. Липсва конкретно предложение.	<u>Не се приема.</u>	Смисълът на закона, а и стремежът на проектантите трябва да бъде осигуряване на вегетативна площ максимално на свободен терен. Величината от 120 см за дълбочината на почвения слой за засаждане на висока дървесна растителност е възприета като устойчива практика в проектите на всички ландшафтни архитекти в последните години като минимална за развитие на дървесната растителност и произволната ѝ промяна е необоснована. Намаляването на размера на почвения слой за

		сметка на технически решения в контекста на действащите норми за контрол и въздействие върху собствениците след въвеждане на сградите в експлоатация и обективното състояние на отношенията между собствениците на имоти в етажните собствениности не е целесъобразно. Прилагането на скъпи технически решения, изискващи постоянни инвестиции, без да са регламентирани в други норми – например ЗС, ЗУЕС и др. ще доведе до занемаряване и загиване на растителността, реализирана по тези проекти. На настоящия етап не съществува нормативна рамка, която да гарантира поддържане на сложни озеленителни системи във времето. По тази причина наредбата се е придържала към наложилите се в практиката минимални норми, които показват сравнително устойчиво развитие на озеленяването в условия, различни от естествените.
4.7. Изразява се позиции, че във времена на глобални климатични промени и тотална урбанизация, градовете в Европа и по света предприемат реални действия с научен подход по намаляване на въглеродния отпечатък и ефекта на топлинните острови с максимално използване на устойчиви решения и възобновяеми източници, с използването на вертикалното и покривното озеленяване, като съществен елемент от градската среда. Липсва конкретно предложение.	=	Становище по въпроса е изразено в т. 2.1. от справката.
5. „Грийн Ланд Дизайн“ ЕООД (получено по е-поща, публикувано на 08.06.2023 г.)		
5.1. В § 14, чл. 22, ал. 7 текста да се коригира като отпадне „пълна“ и пише „ландшафтен архитект с проектантска правоспособност“, както е предложено в § 32, чл. 54, ал. 2: „...експертно становище за вида и състоянието на картотекираната растителност се подписва от ландшафтен архитект с проектантска правоспособност“. Целта е да не се ограничават ландшафните архитекти с ОПП, които притежават компетенцията за изготвянето на експертни становища относно съществуваща растителност. Тези становища са необходими за извършване на услуги, за които проектантите с ОПП са	<u>Приема се.</u>	Чл. 22, ал.7 придобива следната редакция: „Липсата на съществуваща дървесна растителност се удостоверява с декларация, подписана от ландшафтен архитект с проектантска правоспособност, която се заверява от общинските органи по озеленяване“.

упълномощени от ЗКАИИП и не би трябвало да бъдат принудени да търсят услугите на колеги с ППП, които да ги изготвят вместо тях.		
5.2. § 16, чл. 24, ал. 1 „В случаите, когато част „Паркоустройство и благоустройство“ не е задължителна, изпълнението на изискването на осигуряване на минимален процент озеленена площ се доказва с чертеж „Ситуация“. - текстът не уточнява кой има правомощие за изготвяне на въпросния чертеж „Ситуация“, което ще позволи свободно тълкуване и създаване на конфликт на интереси в проектантските среди. Съгласно ЗКАИИП специалистът с ландшафтно-архитектурен профил притежава експертизата да определя и анализира показателите за зелени площи и висока дървесна растителност, от което следва, че тази схема трябва да се изготви именно от него. Освен това не е уточнено дали схемата предвижда доказване на изискуемия процент за висока дървесна растителност за съответната устройствена зона, в която се намира имотът. - препоръчва се текста да се прецизира и да дава ясното и пълното съдържание на т.нар. „Ситуация“ и къде е приложима тя без това да засяга интересите на членовете на проектантската колегия.	<u>Не се приема.</u>	Становище по предложението е изразено в т. 4.4. от справката.
5.3. § 17, чл. 25, ал. 2, т. 4 /погрешно посочен § 14, чл. 4/ „Озеленени площи в зони Ц по ОУП – площта се изчислява по вертикална проекция на озеленената стена и се умножава по 0,8. В тези случаи височината на озеленената стена, която влиза в изчисляването на озеленената площ не може да надвишава 2,20 м.“. - поставя се въпроса понятието „озеленени стени“ включва ли имотните огради, както и фасадите на сградите? Ако включва имотните огради, защо се ограничават само в зона Ц. Освен това фасадното озеленяване би могло успешно да се реализира във височина над 2,20 м., без да има никаква разлика между благоприятното атмосферно влияние и развитието на растителността. Поставеното изискване за височина на стена до 2,20м за вертикално озеленяване на фасади е необосновано и ще възпрепятства реализирането на подобни проекти. - препоръчваме текста да се прецизира като озеленяването по огради да бъде уточнено в самостоятелен параграф, а фасадното озеленяване в зона Ц да не бъде ограничавано до височина 2,20 м. Предлага се обмисляне на допълнителна възможност за признаване на фасадното озеленяване и в други зони с цел стимулиране на реализацията на подобни инвестиционни проекти в популяризирането им сред инвеститорите по примери от световната практика.	<u>Приема се частично.</u>	В чл. 25, ал. 2 се създава т.8 8. Озеленени огради от многогодишни храстови видове – площта се изчислява по вертикалната проекция на оградата и се умножава с коефициент 0,8. В тези случаи височината на озеленената ограда не може да надвишава 2,20 м. и само при условие, че е осигурен коренообитаем слой по ал.5, т.1 и не надвишава 10% от необходимата площ за озеленяване Чл. 25, ал.2, т.4 придобива следната редакция: „4. Озеленени стени в зона Ц по ОУП - площта се изчислява по вертикалната проекция на озеленената стена и се умножава с коефициент 0.8. Височината на озеленената стена, която влиза в минимално изискуемата озеленена площ не може да надвишава 10м. В тези случаи в инвестиционния проект се изискват конструктивни и технологични чертежи, показващи начина на реализиране и поддържане на озеленената стена в

		съответствие с биологичните особености на избраните видове..“ По отношение предложението за допускане на фасадно озеленяване и в други зони, освен зоните Ц, становище е изразено в т. 2.1. от справката.
5.4. § 17, чл. 25, ал. 2, т. 5. Озеленени покриви и тераси в зони Ц по ОУП – площта се изчислява по хоризонтална проекция на озеленената част, ако са спазени изискванията за минимален почвен слой. - има доказани работещи системи за покривно озеленяване със сукулентни растения с почвен слой по-малък от 30 см., които осигуряват същото покритие и ползи, но са много по-леки. Използването на такъв тип системи ще даде възможности за покривно озеленяване при реконструкции на стари сгради и ще намали общото натоварване на покривите и финансовата тежест при реализирането на сградата. - препоръчва се добавяне на текстове, които уреждат използването на подобни системи за озеленяване.	<u>Не се приема.</u>	Реконструкцията на покривите на съществуващи стари сгради не изискват доказване на спазването на параметрите за минимална озеленена площ. В този смисъл озеленяването им със сукуленти може да става при прилагане на технологии, избрани от възложителя. Наредбата не поставя условия при реализиране на такова озеленяване, което няма отношение към минималната озеленена площ като градоустройствен показател.
5.5. § 17, чл. 25, ал. 3: „...тересата или покривът са разположени на кота, не по-висока от 10 м и имат осигурен достъп от всички обитатели или посетители на сградата.“ - Поставя се въпросът кое обосновава изискването за признаване на озеленяване до 10 м? Озеленяването има възможност да се осъществи и развива успешно на по-голяма височина чрез използването на подходяща растителност като такива примери има из цялата територия на СО. Изискването за обществен достъп също внася допълнителни ограничения, които няма да бъдат приложими във всички случаи. - препоръчва се посочените ограничения да отпаднат или да се оптимизират с оглед стимулиране на реализацията на подобни проект.	<u>Приема се частично.</u>	Една от основните цели на реализиране на озеленяването в урбанизираните територии е да осигури условия за отдых на обитателите. Изключението в ЗУЗСО за централните зони, допускащо озеленява да се реализира извън свободната дворна площ, каквото е изискването в Наредба 7 по дефиниция, не трябва да довежда до намаляване на този ефект на озеленяването. Чл. 25, ал.3 придобива следната редакция: „...и при условие, че терасата или покривът имат осигурен достъп от всички обитатели или посетители на сградата и/или са общи части на сградата“.
5.6. § 21, чл. 30, ал. 1: „Не се издават удостоверения за въвеждане в експлоатация/разрешения за ползване на строежи, за които не е изпълнена част „Паркоустройство и благоустройство“	<u>Не се приема.</u>	При въвеждане в експлоатация се съблюдават само одобрените по закон или друг

към инвестиционния проект, когато тя е задължителна, и/или не е извършено компенсаторно залесяване, ако такова е предвидено при издаване на разрешение за строеж.“ - текстът е непълен. - Необходимо е да се допълни за случаите, когато част „Паркоустройство и благоустройство“ не е задължителна и трябва да са изпълнени минималните озеленени площи и висока дървесна растителност, описани в чертеж „Ситуация“.		нормативен акт проекти и тези части, които са неразделна част от строителната документация, по която е издадено разрешението за строеж.
5.7. § 41, Приложение № 7. - таблицата на експертната оценка включва координати на дърветата. Те са предмет на част „Геодезия“ и следва тези данни да са в тяхната документация. - препоръчваме тези данни да отпаднат от бланката.	<u>Не се приема.</u>	Експертната оценка е част от изходните данни и картотеката. Тя не е част от инвестиционния проект и съответно няма част „Геодезия“. Таблицата с експертната оценка и геодезическото заснемане са неразделни част от данните за картотекиране на всяко дърво. Геодезическите координати идентифицират точното му местоположение, а експертната оценка – вида и състоянието му. Картотеката се поддържа в табличен вид и записването на координатите в таблицата е задължително, доколкото са една от двете най-важни компоненти на идентификацията. Проектът за картотека се изготвя от инженер – геодезист и ландшафтен архитект съвместно и всеки отговаря за частта, за която носи професионална отговорност. Видът и съдържанието на таблицата за картотекиране са изготвени при съобразяване на съдържанието на действащия регистър на растителността.
5.8. § 43, приложение № 9. Съдържание на документацията по чл. 19, ал.4. 1. Геодезическо заснемане на дървесната растителност Геодезическо раснемане на дълготрайната дървесна растителност се извършва... в § 38, т. 2. „Дълготрайни декоративни дървета“ са всички дървета с естетически и екологични функции, които не са засадени със стопанска цел (плодни дървета).“. Във връзка с изключването на плодните дървета, препоръчват да се добавят текстове, които уреждат използването им. С оглед досегашната практика и тяхната употреба в еднофамилни жилищни сгради, намират за неприложимо непризнаването им за висока дървесна растителност. Ако тези текстове останат непроменени, считат, че следва да не се изисква	<u>Приема се.</u>	От § 38, т. 2 отпада „(плодни дървета)“.

тяхната компенсация при премахване.		
5.9. § 45, Приложение № 11 Размер на короните в квадратни метри на дървета на възраст 12 години.	<u>Не се приема.</u>	Изискването за изчисляване на високата дървесна растителност по проекциите на короните на дърветата на 12-годишна възраст е предвидено в чл. 19, ал.7 от ЗУЗСО и не може да бъде изменено с наредбата.
Предлага се размерът на короните на дърветата да се определя не само спрямо височината на дървото, но и спрямо формата на короната. При така предложен размер – иглолистните колоновидни форми от 3кв.м. (ела, дугласка, кедър, смърч...) ще бъдат близки като показател, но в действителност това няма да отговаря на истината и няма да отразява благоприятното въздействие на видовете.		
Предлагаме преразглеждането на изискването за определянето на квадратурите спрямо 12-годишните дървета, защото нашата цел като проектант е да предвиждаме облика на средата през следващите над 25-50 години, използвайки именно устойчива и многогодишна едноразмерна растителност, а с подобно ограничение сме принудени да създаване неблагоприятни условия за развитието на голяма част от дървесните видове, които имат потенциал да надхвърлят многократно посочените квадратури и възраст.		
6. ланд. арх. Мая Попова (получено по е-поща, публикувано на 08.06.2023 г.)		
6.1. В чл. 25, ал. 2, т. 2 да се предвиди коефициент за „съществуващи дървета с много голяма корона.	<u>Не се приема.</u>	При одобряване на проектите запазените съществуващи дървета се заснемат в действителното им състояние.
6.2. Да се признава за зелена площ проектирането и строителството на ВЕРТИКАЛНО ОЗЕЛЕНЯВАНЕ ПО ОГРАДИ, ФАСАДИ И ПОКРИВНИ ГРАДИНИ – чл.25, ал.2, т. 3.	<u>Не се приема.</u>	Становище по предложението е изразено в т. 2.1. от справката.
Да се признава за зелена площ проектирането и строителството на ПОКРИВНИ ГРАДИНИ във ВСИЧКИ ЗОНИ на СО. Не само централните градски части – чл.25, ал.2, т.5.		
6.3. При изграждане на нови паркове и градини както и при реконструкция на стари, задължително да се заложи ИЗГРАЖДАНЕ НА НАПОИТЕЛНА СИСТЕМА - чл.25, ал. 2, т.8.	<u>Приема се.</u>	В чл. 25 се създава ал.10: „(10) При проектиране и изграждане на нови паркове и градини, както и при реконструкцията на съществуващи, се препоръчва изграждане на напоителна система, която е задължителна на местата, където има подходящ източник на вода.“.
6.4. Предлага се в чл. 25, ал. 5 необходимата дълбочина на почвения слой за разполагане на озеленяване над подземни гаражи и покриви да бъде : За дървесна растителност /ниски дървета/ – 100см За храсти – 60см	<u>Не се приема.</u>	Становище по предложението е изразено в т. 4.6. от справката. Стремежът на проектантите трябва да е за осигуряване на вегетативна площ

За тревна растителност и цветни насаждения – 20см. За сукулентни – 20см.		максимално на свободен терен. Величината от 120 см за дълбочината на почвения слой за засаждане на висока растителност е възприета като устойчива практика в проектите на всички ландшафтни архитекти в последните години като минимална за развитие на дървесната растителност.
6.5. В чл. 25, ал. 8 - Да се признава за зелена площ проектирането и строителството на затревени настилки и армираната трева с някакъв коефициент. Тогава водата ще може да се оттича без проблеми в почвата.	<u>Не се приема.</u>	Предложението не изяснява дали затревените настилки и армираната трева ще се ползват за алеи, паркиране или др.
6.6. Да се намалят коефициентите за зелените площи във всички зони на СО. /Например има зони с 60-80% озеленяване/. Нормативите за градски зелени площи за широко обществено ползване са 60% зелени площи /20% настилки и 20 % застрояка/. За лесопарковете зелените площи са 80% /10% алеи и 10% застрояка/. В градската застрояка не може да има коефициенти задължителни за ПАРКОВИ и ЛЕСОПАРКОВИ зони.	<u>Не се приема.</u>	Минималният процентът задължително озеленяване за всяка устройствена зона е определен в ЗУЗСО и общия устройствен план и не може да се изменя с наредбата.
6.7. По границите на имота към улици и територии за озеленяване да се допуска поставяне на ВДР до 50 см. от или до регулационната линия.	<u>Не се приема.</u>	Разполагане на 50 см. от уличната регулационна линия при съобразяване с изискванията на Приложение 2 не е забранено от Наредбата и дори се препоръчва в проектите, тъй като короната на дървото осигурява засенчване на тротоара и добра среда за пешеходците.
6.8. В зоните, в които не е споменат % ВДР , количеството ВДР да е по преценка на проектанта.	<u>Приема се.</u>	Предложението не изисква изменение или допълнение на текст в Наредбата. В зоните, в които няма задължителен процент висока дървесна растителност по Приложение към чл.3, ал.2 от ЗУЗСО високата растителност се определя от проектанта в част „Паркоустройство и благоустройство“ към инвестиционния проект.
6.9. При невъзможност за запазване на едроразмерни растения и техническа възможност за тяхното преместване, може да се премине към такова, като се осигурят последващите грижи	<u>Приема се частично.</u>	Чл. 26, ал.6 придобива следната редакция: По-скоро става ал.7

за растенията за минимум 4 вегетативни сезона (поливане и торене) като преместените растения влизат в % висока растителност за обекта.		В чл. 26 се създава нова ал. 7 В случаите, в които дървесната растителност, засадена по проекта по част „Паркоустройство и благоустройство“ или като компенсаторно залесяване, както и дървесната растителност, преместена съобразно предписанията на становището по чл.22, ал.3, загине или се увреди поради неизпълнение на задълженията на лицето, собственик на строежа, или което е изпълнило компенсаторното залесяване, то е длъжно да я подмени с нова, като размерът на посадъчния материал следва да отговаря на засадения и развит към момента на подмяната, но с обиколка на стъблото не по-малко от 12-14 см. В случаите на загиване на преместена растителност посадъчният материал трябва да е с обиколка на стъблото минимум 12-14 см. В тези случаи гаранционният срок започва да тече от момента на подмяната.
6.10. В чл. 25, ал. 7 се предлага „При засаждане на растителност в кашпа/саксия минималния обем на почвата да бъде 0.5м3.“.	<u>Не се приема.</u>	Определеният в наредбата размер на обема на почвата за засаждане на висока растителност в кашпа или клоц е 1.7 м3 с цел да се осигурят оптимални условия за развитие на дървото.
7. доц. д-р ланд. арх. Ценка Кунева, доц. д-р ланд. арх. Светлана Анисимова, д-р ланд. арх. Галина Янчева – Лесотехнически университет (получено по е-поща, публикувано на 08.06.2023 г.)		
7.1. Чл. 25, ал. 2, т. 2: да се цитира приложението накрая с предложените проекции на короните на дърветата според височината им – Приложение 11, което да е в табличен вид.	<u>Приема се.</u>	Текстът на чл.25,ал.2, т.2 придобива следната редакция: „2. висока дървесна растителност - площта се изчислява по хоризонталната проекция на цялата корона на дървото на 12-годишна възраст, съобразно вида им, посочен в дендрологичния проект и размерите, посочени в Приложение 11“;
7.2. Чл. 25, ал. 2, т. 4: Да се премахне ограничението за максимална височина на стената от 2,20 м, тъй като технологията позволява да се озеленява стена на сграда с по-голяма височина. Вместо това, да се регламентира процентно ограничение на площта с вертикално озеленяване,	<u>Приема се частично.</u>	Чл. 25, ал.2, т.4 придобива следната редакция: „4. Озеленени стени в зона Ц по ОУП - площта се изчислява по вертикалната проекция на

както е в т. 2 на същата алинея. Тъй като от редица примери в гр. София е установено, че често се прави неправилен избор на конструкции за закрепване на лианите, да се включи изречение със следния смисъл: „При озеленяване на вертикални плоскости (стени и др.), е необходимо проектите да бъдат допълнени с предложение за съоръжения за прикрепване, които отговарят на биологичните особености на избраните видове.“		озеленената стена и се умножава с коефициент 0.8. Височината на озеленената стена, която влиза в минимално изискуемата озеленена площ не може да надвишава 10м. В тези случаи в инвестиционния проект се изискват конструктивни и технологични чертежи, показващи начина на реализиране и поддържане на озеленената стена в съответствие с биологичните особености на избраните видове..“
7.3. Да се използва термин „поддържане“, вместо „поддръжка“ в чл. 25, ал. 2, т. 4 и останалите текстове от наредбата.	<u>Приема се.</u>	Навсякъде в Наредбата „поддръжка“ се заменя с „поддържане“.
7.4. Чл. 25, ал. 3: • Да отпадне ограничението за покривно и вертикално озеленяване извън ЦУЗ, но да се включи изискване за минимална вегетативна площ върху естествен терен. Дава се пример в зоните, които изискват 50% висока дървесна растителност, минималната площ на ниво терен да е 50% от количеството на зелените площи. Останалата част да се допълва от покривно и вертикално озеленяване, редуцирана с коефициент, съобразно типа и дебелината на субстрата. Излагат се аргументи, че ограничителните условия в предложения проектен вид на наредбата на практика игнорират голяма част от жилищните територии – тези с “преобладаващо комплексно застрояване”, при които максимално разрешената плътност е 40%. В зоните с по-ниска плътност, поради ограниченията за включване в общата озеленена площ и на покривното озеленяване, трудностите с липса на терени за озеленяване си остават. • Да отпаднат условията за височината, на която е разположена терасата и какъв е достъпът до нея. Изразява се становище, че екологичната функция на зелената - задържане на дъждовна вода, намаляване на ефекта на ГТО, увеличаване на биоразнообразието и т.н., не зависи от височината на терасата и кой я посещава. По-скоро може да има изискване за минимална площ на зелената тераса (както за клоцове и кашпи), изисквания за грижи по поддържане или други резонни изисквания, гарантиращи функциите на озеленяването, освен това за дълбочина на слоя субстрат.	<u>Приема се частично.</u>	Становище по предложението е изразено в т. 2.1. от справката. Чл. 25, ал.3 придобива следната редакция: „...и при условие, че терасата или покривът имат осигурен достъп от всички обитатели или посетители на сградата и/или са общи части за сградата“.
7.5. Чл. 25, ал. 5: • по т.1 - за дървесна растителност - да стане не по-малко от 80 см. Чуждестранната практика показва категорично, че върху субстрат от 80 см. при наличие на поливна система,	<u>Не се приема.</u>	Становище по предложението за намаляване дебелината на почвения слой е изразено в т. 4.6. от справката.

интензивни грижи и контролиране на размерите на дърветата, може да се развиват дълготрайно средно високи дървета (приложени таблици).

- по т. 2 – за храсти – да стане не по-малко от 50 см – приложени са таблици 1 и 2.;
- по т.3 – да се добави „за поливни тревни площи“ – не по-малко от 20 см;
- по т. 3 (става нова т.4) - да стане за тревисто- цветни насаждения – не помалко от 30 см при интензивно/ полуинтензивно/ полукстензивно поддържане (включва задължително поливане или хидрофилна вата);
- по т.4. – за специфични видове и сукуленти - да стане: - не по-малко от 15 см (екстензивно поддържане, без поливане, с хидрофилна вата), с коефициент на редуциране на площта - 0,5; - не по-малко от 25 см (полукстензивно/ полуинтензивно поддържане - включва поливане или хидрофилна вата) с коефициент на редуциране на площта - 0,7; - не по-малко от 30 см (полукстензивно/ полуинтензивно поддържане - включва поливане или хидрофилна вата) с коефициент на редуциране на площта - 0,8.

Върху субстрат 15-30 см, макар и при повече грижи, е възможно да се изградят пълноценни вегетативни площи с трева и тревисти растения - цветя, сукуленти и билки, др. ниски растения, които от НИПОЗССО се изключват досега.

Като решение за установени проблеми на екстензивното покривно озеленяване, особено в страни с по-сух климат като България, някои автори (Dunnett, 2002; Dunnett et al., 2004) предлагат т.н. тип полукстензивно покривно озеленяване. То се възприема като продължение на идеята за екстензивното покривно озеленяване, но с подобряване на визията и функцията на насажденията чрез намаляване на критичните им периоди. „Модифицират“ се най-ограничителните от неблагоприятните фактори - увеличава се дебелината на субстрата и се осигурява оптимален воден режим чрез поливане, водосъхраняващи пластове или др. В резултат имаме сравнително опростена и лека конструкция с дебелина 15–20+ см, минимален набор от грижи според местните климатични особености, което означава евтино, масово приложимо и екологично решение.

Липсва конкретно предложение за изменение или допълнение на Наредбата.

В табличен вид е приложена информация от „чуждестранен източник“, като не е направено конкретно предложение във връзка с тази информация.

7.6. В чл. 25, ал. 2 да се създаде нова точка. 6, която да регламентира задължителни детайли, разрези с дебелини на пластовете и със спецификация на материалите и субстрата при разработването на покривно озеленяване от съответния тип (както за озеленени стени - в чл. 25, ал. 2, т. 4 от проекта на НИПОЗССО).

7.7. Навсякъде в текстовете за покривно озеленяване „почва“ и нейните производни да се заменят със „субстрат за покривно озеленяване“.

Не се приема

Съдържанието на инвестиционните проекти е уредено в Наредба 4, където са предвидени разрези и необходими детайли.

Приема се частично

Прието с 17.3.
На всички места в наредбата „почвен слой“ се

При типовете „полукстензивно покривно озеленяване“ и „екстензивно покривно озеленяване“ въобще не се използва почва според световните изисквания, а при останалите типове – естествената почва е евентуално една от съставките за субстрат, но може да бъде заменена изцяло от компост, например. По правило за покривно озеленяване се използва приготвен за целите субстрат със специфични физични и химични характеристики, съобразно тип покривно озеленяване, дендрологичен състав, грижи по поддържане.		заменя с „коренообитаем слой“.
7.8. Да се актуализира и синхронизира с други наредби от нормативната база Приложение № 2: НОРМАТИВНИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ОТСТОЯНИЕ НА ДЕКОРАТИВНАТА РАСТИТЕЛНОСТ ОТ ПРОВОДИ, СЪОРЪЖЕНИЯ И СГРАДИ (от действащия вариант на НИПОЗССО). При преглед на нормативната база относно минималните разстояния на дървесната и храстова растителност до проводни, съоръжения и сгради, се установяват несъответствия между различните нормативни документи – НИПОЗССО, Наредба № РД-02-20-2 от 2017 г. за планиране и проектиране на комуникационно-транспортната система на урбанизираните територии, Наредба № 8 от 1999 г. за правила и норми за разполагане на технически проводни и съоръжения в населени места. Това е особено наложително във връзка с уличното озеленяване. Съгласно действащите понастоящем норми, при проектиране на нови и реконструкция на съществуващи улици, за да има улично озеленяване, се оказва че е необходима минимална широчина на тротоар 3,7 m (3 m – отстояние от сграда и 0,7 m – от бордюр). Преобладаващата част от тротоарите в централна градска част не са с такава ширина. При по-малка ширина от 3,7 m, би следвало да се преразгледат заложените минимални разстояния между дърво и сграда, и да се даде възможност, например, за използване на дървесни видове и техни култивари с колоновидна форма на короната, чиято височина в повечето случаи е над 5 m в зряла възраст.	<u>Не се приема.</u>	Наредба № РД-02-20-2 от 2017 г. за планиране и проектиране на комуникационно-транспортната система на урбанизираните територии и Наредба № 8 от 1999 г. за правила и норми за разполагане на технически проводни и съоръжения в населени места са издадени от други органи, поради което с настоящето изменение не може да правят промени в тях от СОС.
8. Съюз на ландшафтните архитекти (получено по е-поща, публикувано на 09.06.2023 г.)		
8.1. §1, чл.5 (2) т.12 да отпадне или това да важи само за специални обекти – паметници на градинско-парковото изкуство, градски паркове и обекти със спец. предназначение. Мотиви: Натовареността на общинската администрация, като изискването ще доведе до допълнително натоварване на графичите, а от там и забавяне на строителните работи и удължаване на сроковете, много пъти свързани с договори, инвестиции и неустойки.	<u>Не се приема.</u>	Присъствието на общинските органи по озеленяване при премахване на дървесна растителност и съставянето на констативен протокол са важна форма за контрол. Редът за съставяне на този протокол при невъзможност за присъствие е уреден в чл. 45, ал.5 от Наредбата.
8.2. §4 Мярката в чл.7б за изпращане за становище към СОС, Постоянната комисия по опазване на околната среда при премахване на 12 дървета, да бъде ревизирана. Предлагат да се диференцира броя, спрямо големината на УПИ.	<u>Не се приема.</u>	Становище по предложението е изразено в т. 4.2. от справката.

Мотиви: Тя е една и съща за УПИ 400кв.м и УПИ 5 декара и е регламентирана за всеки УПИ независимо от размера му. Предлагаме броя дървета да е обвързан с площта на имота като разбира се спазват разпоредбите на ЗУТ за ОВОС при премахване на над 20 дървета. Същият текст важи и за ПУП-ове, които обхващат няколко имота, но остава изискването за 12 бр. дървета за 1 процедура.		
8.3. §14 В чл.22 (1) предлагаме 3м ивици да се уточнят със схема или да е „на 3м от границите на имота по улицата“. Мотиви: Това ще избегне различни тълкувания в районните администрации.	<u>Не се приема.</u>	Текстът на нормата е ясно формулиран.
8.4. В чл.22 (7) да се премахне думата „пълна“. Мотиви: Както е допуснато изготвянето на експертни оценки на растителност от ландшафтни архитекти с проектантска правоспособност в чл.54 (2), така да се допусне и изготвянето на декларации за всички правоспособни ландшафтни архитекти.	<u>Приема се.</u>	Прието с т. 4.3. Чл. 22, ал.7 придобива следната редакция: „Липсата на съществуваща дървесна растителност се удостоверява с декларация, подписана от ландшафтен архитект с проектантска правоспособност, която се заверява от общинските органи по озеленяване“.
8.5. §16, чл.24 (1) да се премахне. Мотиви: Противоречи на ЗУЗСО чл. 19 (7). Доколкото процента висока дървесна растителност е неразделна част от устройствените показатели и за еднофамилни къщи, проекта част Паркоустройство е задължителен за тях. Няма случаи, при които има само зелена площ, която да може да се доказва в чертеж Ситуация. Противоречи и на НАРЕДБА № 7 ОТ 22 ДЕКЕМВРИ 2003 Г. ЗА ПРАВИЛА И НОРМАТИВИ ЗА УСТРОЙСТВО НА ОТДЕЛНИТЕ ВИДОВЕ ТЕРИТОРИИ И УСТРОЙСТВЕНИ ЗОНИ, чл. 11 (2) в същия смисъл.	<u>Не се приема.</u>	Становище по предложението е изразено в т. 4.4. от справката.
8.6. § 16, чл.24 (4) Предлага се текстът след „чрез становище от“ да се допълни с „лице с квалификация даваща възможност за проектиране на част Паркоустройство“. Мотиви: Както при проектирането и надзора, така и в общинската администрация следва лица с професионална квалификация за съответната проектна част да дават становища.	<u>Не се приема.</u>	Преценката относно спазване на устройствените показатели не изисква квалификация за проектиране на част „Паркоустройство“. Показателите се доказват с инвестиционния проект и преценката може да бъде направена и от архитект, геодезист, ландшафтен архитект и т.н.
8.7. §17, Чл.25 ал.2	<u>Приема се.</u>	Прието със 7.1.

В т.2 вместо след „съобразно вида им, посочен в дендрологичния проект“ да се добави „и според приложение 11“ (за диаметрите на високата дървесна растителност).		Текстът на чл.25, ал.2, т.2 придобива следната редакция: „2. висока дървесна растителност - площта се изчислява по хоризонталната проекция на цялата корона на дървото на 12-годишна възраст, съобразно вида им, посочен в дендрологичния проект и размерите, посочени в Приложение 11“;
8.8. §17, Чл.25 ал.2, т. 3 В т.3 „дървовидни“ да се замени с „многогодишни“. Мотиви: Това изключва тревистите растения, каквато е целта, а увивните растения спадат към храстите. Не съществува понятие дървовидна увивна растителност.	<u>Приема се.</u>	Чл. 25, ал.2, т.3 придобива следната редакция: „3. озеленени перголи, асми и арки - площта се изчислява по хоризонталната проекция на озеленената част на и само при условие, че се реализира с многогодишни катерливи растения, за които е осигурен почвен слой по ал.5, т.1 и не надвишава 10% от необходимата площ за озеленяване“.
8.9. §17, Чл.25 ал.2, т.4 В т.4 да се премахне ограничението от 2.20м за зелени стени или да се признава поне до 10м.	<u>Приема се.</u>	В т. 7.2. е предложена нова редакция на текста. Чл. 25, ал.2, т.4 придобива следната редакция: „4. Озеленени стени в зона Ц по ОУП - площта се изчислява по вертикалната проекция на озеленената стена и се умножава с коефициент 0.8. Височината на озеленената стена, която влиза в минимално изискуемата озеленена площ не може да надвишава 10м. В тези случаи в инвестиционния проект се изискват конструктивни и технологични чертежи, показващи начина на реализиране и поддържане на озеленената стена в съответствие с биологичните особености на избраните видове.“
8.10. §17, Чл.25 ал.2, т.5 Да се допълни т.5: Вертикалното озеленяване по огради се изчислява по вертикалната проекция с коеф. 0.8 и не може да надвишава 2.20м. Мотиви: Регламентирането на вертикалното озеленяване да е за всички устройствени зони. Ограничението за 2.20м. може да важи за огради, т.к самите огради не са по - високи от тази височина, но зелените стени могат да покрият калкани на 4-5 етажни сгради.	<u>Приема се частично.</u>	По отношение на „озеленените стени“ важи редакцията на текста на чл. 25, ал. 2, т. 4. По отношение на възможността за вертикално озеленяване във всички устройствени зони важи становището в т. 2.1. от справката.
8.11. В Чл.25 ал.3 в израза „да бъдат разположени върху терена озеленени площи могат да се реализират и върху тераси, подземни гаражи и като покривни градини.“ Да се премахне	<u>Не се приема.</u>	Озеленяването в зони Ц е уредено в отделно ал. 3, а за останалите зони има изричен текст в

„подземни гаражи“. Мотиви: Озеленяването върху сутерени се допуска за всички зони и добавянето му тук ще доведе до двусмислие.		ал.4.
8.12. В Чл.25 ал.5: т.2 почвения слой да стане 60см. т.3 почвения слой да стане 20см.. т.4 почвения слой да стане 10см. Да се добави т.5 Почвен слой за цветна растителност – 40см. Мотиви: Има значение дали покривите са с интензивно или екстензивно озеленяване. Слой 30см. беше предостатъчен за затревените площи, той и досега беше висок, а когато те се реализират върху сутерени, ще има ненужно по-голямо натоварване на конструкцията. За сукулентните видове е достатъчен слой от 10см. Не случайно в естествената им среда у нас те се развиват върху скали и места с много тънък почвен слой. Това е съгласувано и с „Ръководство за проектиране и изпълнение на зелени покриви“.	<u>Не се приема.</u>	Намаляването на размера на почвения слой за сметка на технически решения в контекста на действащите норми за контрол и въздействие върху собствениците след въвеждане на сградите в експлоатация и обективното състояние на взаимоотношенията между собствениците на имоти в етажните собствениности не е целесъобразно. Прилагането на скъпи технически решения, изискващи постоянни инвестиции, без да са регламентирани в други норми – например ЗС, ЗУЕС и др.ще доведе до занемаряване и загиване на растителността, реализирана по тези проекти. На настоящия етап не съществува нормативна рамка, която да гарантира поддържане на сложни озеленителни системи във времето. По тази причина наредбата се е придържала към наложени се в практиката минимални норми, които показват сравнително устойчиво развитие на озеленяването в условия, различни от естествените.
8.13. Чл.25 ал.7 „...минималният обем не може да бъде по-малък от 1 м³, а за висока дървесна растителност 1,7 м³...“ да се измени на „...минималният обем не може да бъде по-малък от 0,1 м³, а за висока дървесна растителност 1,2 м³...“ Мотиви: Бетоновите кашпи са с различни размери, най-малките от които са 40/40/40 см (вместимост 0,06 м³). Дори и да приемем, че толкова малък размер няма да се включва в % озеленяване, за да бъде изпълнено изискването за обем 1 м³, размерът на кашпата става нереално голям. Същото се отнася за клоцове, които често са декоративен елемент към фасадата, оформени са с трайна храстова растителност и имат висока естетическа стойност. При допустим	<u>Не се приема</u>	Становище по предложението за намаляване на почвения слой е изразено в т. 6.10. от справката.

минимален почвен слой от 30 см, за да се достигне този обем е необходимо лицето на площта да е не по-малко от 3,30 кв.м, което излишно затруднява проектантския процес. За успешно развитие на висока дървесна растителност за дървета от 5-та величина (до 5 м височина) е достатъчен почвен обем с размер 1/1/1,20 м.		
8.14. §18 Чл.26 ал.4 Да се добави: „освен в случаите на сервитути и по други технически причини.“. Мотиви: Много пъти през имотите преминават сервитути, няма необходимите отстояния за засаждане на дървета от огради, сгради, съседни, подпорни стени, инфраструктура на имота и високата дървесна растителност, изискуема по ОУП не може да се реализира в рамките на имота.	<u>Не се приема.</u>	ЗУЗСО не допуска реализиране на компенсаторно залесяване вместо осигуряване в имота на минимално изискуемия % озеленяване. Изключението в чл. 16в от ЗУЗСО във връзка с чл. 27, ал. 3, изр. 2 от ЗУТ е законово регламентирано и в тези хипотези се явява минимално изискуем % озеленяване. Регламентирането на такава възможност в Наредбата ще влезе в противоречие с нормативния акт от по-висока степен - ЗУЗСО.
8.15. §19 Чл.26а ал.6 Текстът „се увеличава с една стъпка“ да отпадне. Предлагаме да се замени с текста: “да е не по-малко от 10-12см. обиколка на стъблото“.	<u>Приема се частично</u>	В чл. 26а, ал. 6 „една стъпка“ се заменя с „не по-малко от 12-14 см. обиколка на стъблото“. Чл. 26а, ал.6 придобива следната редакция: В случаите, в които дървесната растителност, засадена по проекта по част „Паркоустройство и благоустройство“ или като компенсаторно залесяване, както и дървесната растителност, преместена съобразно предписанията на становището по чл.22, ал.3, загине или се увреди поради неизпълнение на задълженията на лицето, собственик на строежа, или което е изпълнило компенсаторното залесяване, то е длъжно да я подмени с нова, като размерът на посадъчния материал следва да отговаря на засаждения и развит към момента на подмяната, но с обиколка на стъблото не по-малко от 12-14 см. В случаите на загиване на преместена растителност посадъчният материал трябва да е с обиколка на стъблото минимум 12-14 см. В тези случаи гаранционният срок започва да тече от момента на подмяната.

8.16. Чл.44, ал.3 Да се премахнат думите „и храсти“. Мотиви: „Кастрене“, „оформяне“ и „резитба“ на храстови видове са трудно различни понятия, като това е задължително мероприятие при поддръжката на зелените площи поне един път годишно. Така формулирана, тази точка дава възможност за налагане на неправомерни глоби на съвестни собственици и нуждата да се уведомява администрацията при всяка годишна поддръжка.	<u>Приема се.</u>	В чл. 44, ал. 3 думите „и храсти“ отпадат.
8.17. §30 Чл.45 ал.1 Текста след “премахване растителност” да се премахне . Мотиви: Това ще изиска проект за ПБЗ и за премахването или местенето на растителност и със сигурност ще забави и оскъпи както процеса, така и контрола му. Ако искаме да се обезопаси този процес, предписанията да залегнат в проекта по част ПБЗ при издаване на разрешението за строеж .	<u>Не се приема.</u>	Необходимостта от ПБЗ е свързана с обстоятелството, че премахването и местенето на растителност в градска среда са дейности, които крият рискове за здравето и имуществото на хората и за увреждане на инфраструктурата, налагат използване на техника, обезопасяване на района за работа, свързана с катерене и др. Текстът не изключва ПБЗ да е в рамките на целия инвестиционен проект.
8.18. §30 Чл.45 ал.3 да отпадне или това да важи само за специални обекти – паметници на градинско-парковото изкуство, градски паркове и обекти със спец. предназначение. Мотиви: Това ще натовари администрацията, ще удължи сроковете и ще усложни ненужно процедурата. Това може да се прави само за определени (знакови) обекти от обществено значение, но не е мярка, която трябва да се въвежда за всички имоти.	<u>Не се приема.</u>	Становище по предложението е изразено в т. 8.1. от справката.
8.19. Обръща се внимание, че от нормата на чл.51, ал.1 не става ясно дали плодните видове подлежат на експертна оценка във връзка с записаното в Приложение 9, т. 1.3, че се заснемат всички дървета със стъбло 10-12см. Предлага се в ЕО заснетите плодни дървета под 15см. диаметър да могат да влизат в % ВДР, но при тяхното премахване да не се компенсират. Това дава възможност за тяхното запазване, без да е задължително, предвид особеностите им. Определението в допълнителните разпоредби е: „2. „Дълготрайни декоративни дървета” са всички дървета с естетически и екологически функции, които не са засадени със стопанска цел (плодни дървета).” Не се изяснява как се третира самота насадените плодни дървета, които не са засадени със стопанска цел и как са квалифицирани декоративните плодни дървета като червенолистните джанки, декоративните ябълки, дрян, японската вишна и др.	<u>Приема се частично.</u>	В становището по предложение т. 5.8. е прието отпадането на текста „плодни дървета“. От § 38, т. 2 отпада „(плодни дървета)“.

8.20. За приложение 8 Предлагат при оценка 0-5т да не се предвижда компенсиране. Мотиви: Става дума за дървета в лошо състояние и ниска ценност. Следва да се остави възможността за премахването им без компенсиране съгласно чл.42 във връзка с чл.44 ал. 2 т.1 от същата наредба. Тук трябва да попаднат всички самонастанени диви джанки, круши и ябълки.	<u>Не се приема</u>	Компенсирането 1:1 на практика е замяна.
8.21. За приложение 9 Предлагат да отпадне графата „тип дърво“. Мотиви: Това е таблица за специалисти, които би следвало да знаят видовете към кой тип спадат. Предлагат да отпадат координатите по X и Y. Мотиви: Това са данни които присъстват в геодезичното заснемане, което е неразделна част от експертната оценка. Доколкото то се изработва от друг специалист – геодезист следва той да отговаря за верността им, доколкото ландшафтният архитект получава тези данни без да може да ги провери. Предлагат ЕО да остане в досегашния си вид и да се изготви 5-степенна скала за състояние на дървесната растителност, а именно да се добави степен „незадоволително“, което да представлява дървесна растителност с лоши характеристики и хабитус, но не е напълно изсъхнала.	<u>Не се приема.</u>	Становище по предложението за промяна в Приложение 9 е изразено в т. 4.5. от справката. Таблицата с експертната оценка и геодезическото заснемане са неразделни част от данните за картотекиране на всяко дърво. Геодезическите координати идентифицират точното му местоположение, а експертната оценка – вида и състоянието му. Картотеката се поддържа в табличен вид и записването на координатите в таблицата е задължително, доколкото са една от двете най-важни компоненти на идентификацията. Проектът за картотека се изготвя от инженер – геодезист и ландшафтен архитект съвместно и всеки отговаря за частта, за която носи професионална отговорност. Видът и съдържанието на таблицата за картотекиране са изготвени при съобразяване на съдържанието на действащия регистър на растителността.
8.22. За приложение 11 предлагаме друга класификация: Широколистни дървета: Дървета от първа и втора величина – 20м2 Дървета от трета и четвърта величина – 15м2 Дървета пета величина – 8м2 Колоновидни форми – 3м2	<u>Не се приема.</u>	Класификацията на дърветата за устройствени цели е уредена в чл. 94, ал. 2 от Наредба № 7 на МРРБ и Приложение 11 е съобразено с нея.

Кълбовидни форми на дървета първа и втора величина – 15м² Кълбовидни форми на дървета трета и четвърта величина – 8м² Кълбовидни форми на дървета пета величина – 3м² Иглолистни дървета: Дървета от първа величина – 20м² Дървета от втора величина – 15м² Дървета от трета и четвърта величина - 8м² Колоновидни форми – 3м² Ако остане в досегашния си вид да се добави в заключителните разпоредби дефиниция на високи, ниски и средни дървета спрямо горната класификация. Мотиви: Няма причина иглолистните дървета да се третираят различно по диаметър особено при условие на тяхното по-благоприятно въздействие в градски условия. Неприемлива е цифрата 7кв.м за високо иглолистно дърво при положение, че повечето видове достигат доста по-големи размери. Пример Abies, Pinus, Squojadendron, Picea и др. Такова разделяне би лишило до голяма степен София от иглолистна растителност. Изпуснати са кълбовидните форми, които са все по-широко застъпени в градска среда и за да няма разминаване и спорове предлагаме да се конкретизират. Освен това кълбовидните форми не достигат височината в естествения им вид, но правят широка корона. Предлагат тази класификация, която е приета за височината на дървесната растителност, за да няма конфликти и тълкувания ниските дървета висока дървесна растителност (ВДР) ли са? (По изискването на ЗУЗСО).		
8.23. Предлагаме да има изискване за мин. размер на посадъчния материал за ВДР за общински обекти.	<u>Приема се.</u>	Чл.30, ал.3 придобива следната редакция: При изработване на нови проекти и проекти за реконструкция на благоустройството на уличното пространство, се изработва и проект за улично озеленяване. В тези случаи посадъчният материал, предвиден в проекта трябва да е с обиколка на стъблото, не по-малка от 12-14 см. С цел създаване на възможност за засаждане на улично озеленяване и при второстепенни улици с профил под 12 метра се препоръчват решения, при които е възможно разполагане на дървета поне на единия тротоар.

9. инж. Орлин Илиев (получено по е-поща, публикувано на 09.06.2023 г.)		
9.1. В § 17 Да отпадне ограничението за покривно и вертикално озеленяване извън зони Ц по ОУП Това ограничение игнорира голяма част от жилищните територии – тези с “преобладаващо комплексно застрояване”, при които максимално разрешената плътност е 40%. В зоните с по-ниска плътност, поради ограниченията за включване в общата озеленена площ на покривното озеленяване, трудностите с липса на терени за озеленяване остават. Това е проблем не само при новостроящите се сгради, но и при саниране и преустройство на вече съществуващите жилищни сгради и комплекси, изградени по индустриализирани технологии през втората половина на XX век.	Не се приема.	Становище по предложението е изразено в т. 2.1. от справката.
9.2. § 17 Да отпадат условията за височината, на която е разположена терасата, и какъв достъп има до нея. Екологичната функция на озеленяването (задържане на дъждовна вода, намаляване на ефекта на „градския топлинен остров“, прахозадържането, увеличаване на биоразнообразието и т.н.) не зависи от височината на терасата и кой как я посещава.		Становище по предложението е изразено в т. 5.5. от справката.
9.3. В § 17 Да се замени термина „почвен слой“ с „коренообитаем слой от субстрат за покривно озеленяване“ Неправилно е използването на почва при покривното озеленяване, т.к. тя има голямо обемно тегло, често е уплътнена и с неясен състав и характеристики, а високото съдържание на фини частици води до намаляване на филтриращата ѝ стабилност и запушване на дренажния и филтърният слой на покривната система. Субстратите са най-перспективни за използване, тъй като имат добра дренажна способност, по-малка обемна плътност, определен гранулометричен състав и свойства, задоволяващи нуждите на конкретна ситуация и растителна композиция.		
9.4. В § 17 Да се променят необходимите дълбочини (чл. 25, ал. 5): - за дървесна растителност до 10 м - не по-малко от 105 см - за дървесна растителност до 6 м - не по-малко от 65 см - за интензивно озеленяване от храсти: - o за високорастящи храсти до 3 м – не по-малко от 40 см - o за среднорастящи храсти до 1,5 м – не по-малко от 25 см - o за нискорастящи храсти до 0,5 м - не по-малко от 20 см	Не се приема.	Становище по предложението е изразено в т. 4.6. от справката.

- за тревни площи – не по-малко от 20 см - за специфични видове и сукуленти: о за екстензивно озеленяване с тревисти растения - не по-малко от 15 см, с коефициент на редуциране на площта 0,85 о за екстензивно озеленяване със седуми и тревисти растения - не по-малко от 10 см с коефициент на редуциране на площта 0,80 о за екстензивно озеленяване със седуми - не по-малко от 6 см с коефициент на редуциране на площта 0,75. Посочените дълбочини (дебелини) на коренообитаемия пласт се предлагат на базата на реален опит в проектиране и изпълнение на покривно озеленяване в България, Австрия, Италия и Белгия и единственото международно признато “Ръководство (насоки) за проектиране, изпълнение и поддържане на зелени покриви“ на немският изследователски институт за ландшафтно озеленяване Forschungsgesellschaft Landschaftsentwicklung Landschaftsbau e.V. (FLL), използвано през последните над 10 години в много западноевропейски държави, в повечето от които е дори задължително изграждането на покривно озеленяване на всички плоски покриви с площ над 100 кв.м., като няма никакви ограничения за вида озеленяване. В горепосочените дълбочини да бъде разрешено включването на заместител на субстрат от водозадържаща минерална вата с дебелина до 5 см – изключително важно условия за задържане и използване на дъждовните води без енергия за тяхното доставяне Всички съвременни системи за покривно озеленяване наблягат на т.н. „водозадържащ слой“ от хидрофилна минерална вата, който се разглежда като заместител на субстрата. Този слой задържа необходимата дъждовна вода и същевременно предпазва от запушване на филтърния слой на дренажните композити (необходими за гарантирано отвеждане на излишъка от вода), както и от запушване на канализационната система и оттам – намалява риска от наводнения при силни дъждове.		
9.5. В §17 При разработването на покривно озеленяване от съответния тип - да бъде добавено задължението за изготвяне и прилагане на детайли, разреза с дебелини на пластовете и спецификация на материалите и субстрата.	<u>Не се приема.</u>	Съдържанието на инвестиционните проекти е уредено в Наредба 4, където са предвидени разреза и необходими детайли.
10. В. Стаевска, „Сдружение за изследователски практики“ (получено по е-поща, публикувано на 09.06.2023 г.)		
В становището са изказани принципни съображения и препоръки. Конкретни възражения и предложения:		
10.1. Не е третиран достатъчно въпросът за уличните дървета и стимулирането на	<u>Не се приема.</u>	В чл. 30, ал.3 е доразвито изискването на

изграждане на улично озеленяване. Уличните дървета имат голям потенциал за подобряване на градската среда и е задължително подмладяването на уличните дървета в СО, както и идентифицирането на нови улици, на които е възможно поставяне на дърветата.		наредбата за максимално обезпечаване на висока дървесна растителност в уличните пространства. В момента се изработва Стандарт за уличното озеленяване на територията на Столичната община към Наредбата за градската среда, който дава конкретни и подробни решения и изисквания към изграждането на системата за улично озеленяване, видов състав, детайли и др.
10.2. Възражения по неточна терминология: „Опасна растителност“ – няма описание на този термин в наредбата, въпреки че се ползва твърде често. „Леки огради“ – отново не е уточнено какво представляват, което е предпоставка за свободно тълкуване. „Компенсаторното залесяване“ (ново понятие за Наредбата) – Към момента в Наредбата има „компенсаторно озеленяване“ и е редно да се направи разлика между двете и да се обяснят.	<u>Не се приема.</u>	В чл.52, ал (5) има пояснение „дървета, които в резултат на природни бедствия, аварии и др., създават непосредствена опасност за живота и здравето на гражданите. Ограждането на имотите е регламентирано в ЗУТ в чл. 48. Коректният термин на ЗУЗСО е „компенсаторно залесяване“. По тази причина терминът в наредбата е прецизиран в съответствие със закона.
10.3. Относно чл. 7 (2) Притеснителна е възможността за поставяне на огради. Трябва да се уточнят условията за изграждане и вида на оградите и изобщо да се прецени внимателно нуждата от такава възможност.	-	Ограждането на имотите е регламентирано в ЗУТ в чл. 48.
10.4. Чл. 18 (1) – отново неясно понятие: „други открити обекти“, позволяващо промъкване на всякакви съоръжения.	<u>Не се приема.</u>	Наредбата е прецизирана с точния текст на чл. 12 от ЗУЗСО, който ясно изяснява от какъв характер са допустимите съоръжения.
10.5. Компенсаторно озеленяване: Да се създаде ясна процедура за осъществяване на компенсаторно залесяване с конкретни коефициенти за изчисление на броя дървета за засаждане, индикативен списък с вид дървета подходящи за територията на София. В полза както за инвеститорите, така и за СО и съответно за гражданите с цел създаване на прозрачност и предвидимост.	<u>Не се приема.</u>	Изменението на наредбата дава много по-прецизна методология за определяне на компенсаторното залесяване в новото Приложение 8, което отчита не само вида , а и състоянието и други характеристики на компенсираните дървета. Индикативният списък се изготвя в рамките на възложения Стандарт за уличното озеленяване на територията на Столичната община към Наредбата за градската среда.

10.6. В чл. 25, ал.2 Необходимо е поставяне на коефициенти за изчисляване на процента озеленяване за всички видове площи (покривно, фасадно, перголи, асми, арки) които да отчитат спецификите на всеки вид озеленяване	<u>Не се приема.</u>	Поставени са коефициенти на всички видове озеленяване – чл. 25, ал.2.
10.7. Чл.25, ал.8 – да се дадат още насоки за засаждането на дърветата в паркинги. През 5 м, висока растителност, в описаната ивица от 0.80 м. Както и площта на паркинга да е по-голяма от 1000 м2.	<u>Не се приема.</u>	Това се определя с проекта по част „паркоустройство и благоустройство“ към инвестиционния проект според вида и изискванията на използваните видове. В проекта за изменение на наредбата е описано изрично, че текстът се отнася за големи паркинги към обекти с обществено обслужване.
10.8. В параграф 15 относно чл.23 се създава усложнение за вносителите. Вместо да се внесат и процедират заедно експертната оценка и заявлението за издаване на виза, то се изисква предварителна заверка, която утежнява и удължава инвестиционния процес.	-	Заверката на картотека е изискване на ЗУЗСО. Текстът предполага идеалния случай, в който има картотека, взима се справка от нея и общинските органи само я заверяват по отношение на верността ѝ към настоящия момент. Текстовете в наредбата по отношение на заверката на проекта за картотека за местата, за които няма такава или не е актуална, и служебното ѝ изпращане за регистрация, улесняват гражданите.
10.9. В параграф 16, относно чл.24 се изисква доказване на минималната озеленена площ с чертеж, за който не е уточнено в коя част на инвестиционния проект се съдържа. Но поради липсата на част „Паркоустройство и благоустройство“ в предишната редакция на Наредбата, се предполага, че остава в някоя от другите части, което е нелепо – кой освен ландшафтен архитект следва да докаже паркоустройствените показатели? Предложението ми е да се създаде следния текст: Чл. 24 (1) Всички инвестиционни проекти, задължително включват част "паркоустройство и благоустройство". За проектите за еднофамилни и вилни сгради, както и за проектите от	<u>Не се приема.</u>	В действащата наредба за инвестиционните проекти за еднофамилни и вилни сгради не е задължителна част „Паркоустройство и благоустройство“. Тя не е задължителна и в текстовете на наредба 4 за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти, доколкото не е задължителна по друга норма. Това довежда до незаконосъобразна практика тази част да се изисква от административния орган, който одобрява инвестиционния проект, с единствената цел да се докаже спазването на устройствените показатели. Одобряването на такъв проект, освен че изисква ресурси за проектиране, става неразделна част от

шеста категория, част „Паркоустройство и благоустройство“ се състои от чертеж „Ситуация“, в която се доказва графично и текстово изпълнението на минималната озеленена площ и високата дървесна растителност. Дърветата се показват схематично, с различни сигнатури за три размера – над 5м, между 3 и 5 м, и до 3м височина, заедно с отстоянията от регулационните линии, без видов състав.		строителната документация на обекта и подлежи на въвеждане в експлоатация. Тази ситуация създава принуда за проектиране на проекти, които не са предвидени в норма, и утежнява възложителите при изграждане на личните им домове и вили – дейност, която няма голямо отражение върху обществения интерес. Предложеният текст създава справедлива, пропорционална и лесна за изпълнение норма, която от една страна доказва императивните изисквания на ЗУЗСО и ОУП, а от друга не създава излишна административна тежест върху гражданите. Възложителят има право да реши дали тази ситуация ще бъде в част архитектура, или ще придружава обяснителна записка от ландшафтен архитект. И действащата наредба не предвижда задължителна част „Паркоустройство и благоустройство“ за проектите на еднофамилни сгради по причина, че е преценено, че това не представлява обществен интерес и излишно натоварва собствениците на тези обекти. За обектите шеста категория законът пък изобщо не изисква одобряване на проекти по която и да е част. Съдържанието на чертеж Ситуация е изяснено в Наредба 4.
10.10. Параграф 17, относно чл.25 Повечето изисквания утежняват и правят още по-неизгодно, до невъзможно реализирането на вертикално и покривно озеленяване. При съществуващите устройствени показатели, с високи плътности и коефициент на застрояване, липсата на законова възможност за оползотворяване на покриви и фасади ще доведе до продължаващо фиктивно изпълнение на озеленяването, просто заради липса на място.	<u>Не се приема.</u>	Становище по въпроса е изразено в т.2.1. от справката. Възможността за реализиране на част от минималния изискуем процент озеленяване върху застрояването – хоризонтално и вертикално – е допустима само в централните устройствени зони – Ц и то само в случая на прилагане на максимално допустимите по ЗУЗСО стойности на плътността на застрояване. В останалите зони този способ не

10.11. В проекта за изменение на наредбата никъде не са цитирани източници – научни, или технически за необходимостта от конкретно избраните дълбочини на слоевете почва. С оглед международната практика и технически наръчници за изпълнение на покривно озеленяване, е видно, че такова може да се осъществи при много по-плитки слоеве, съответно с по-малко трудности за изпълнение. Необяснимо е търсенето на утежняващи фактори за изпълнение на покривното озеленяване, вместо улеснения, които да го популяризират.	<u>Не се приема.</u>	може да се прилага за доказване на минимално изискуемия процент озеленяване и този текст не може да се измени с наредбата. Становище по въпроса е изразено в т.8.12. от справката. Намаляването на размера на почвения слой за сметка на технически решения в контекста на действащите норми за контрол и въздействие върху собствениците след въвеждане на сградите в експлоатация и обективното състояние на взаимоотношенията между собствениците на имоти в етажните собствениности не е целесъобразно. Прилагането на скъпи технически решения, изискващи постоянни инвестиции, без да са регламентирани в други норми – например ЗС, ЗУЕС и др.ще доведе до занемаряване и загиване на растителността, реализирана по тези проекти. На настоящия етап не съществува нормативна рамка, която да гарантира поддържане на сложни озеленителни системи във времето. По тази причина наредбата се е придържала към наложил се в практиката минимални норми, които показват сравнително устойчиво развитие на озеленяването в условия, различни от естествените.
10.12. Относно вертикалното озеленяване също се наблюдават рестрикции, които не се основават на безспорни източници. Не се различават озеленените стени с конструкции, позволяващи вертикално засаждане от озеленените фасади с дървесни лиани, засадени на земно ниво, изискващи единствено подпорна конструкция. И с двата вида е възможно постигането на ефективни зелени обеми с голяма площ, а не ограничена до 2,20м височина.	<u>Приема се.</u>	Прието със 7.2. Чл. 25, ал.2, т.4 придобива следната редакция: „4. Озеленени стени в зона Ц по ОУП - площта се изчислява по вертикалната проекция на озеленената стена и се умножава с коефициент 0.8. Височината на озеленената стена, която влиза в минимално изискуемата озеленена площ не може да надвишава 10м. В тези случаи в инвестиционния проект се изискват конструктивни и технологични чертежи,

		показващи начина на реализиране и поддържане на озеленената стена в съответствие с биологичните особености на избраните видове..“
10.12. Излишно е да се уточняват всички видове дървета, които подлежат на картотекиране. След като има общо изискване за включване в картотеката на всички дървета над 12 годишна възраст, очевидно е, че в това число е попадат и дърветата с историческо значение и вековните и защитените. Пълнеж не е необходим.	<u>Не се приема.</u>	ЗУЗСО е нормата, която класифицира дърветата, подлежащи на картотекиране по този начин. Това не е пълнеж, а коректно изписване на законовото определение.
10.13. Необходимо е да се укаже формата на картотеката, място на съхранение, уеб адрес, ред за достъп и извадки от нея.	<u>Не се приема.</u>	Формата на картотеката е указана в Приложение 9, регистърът се поддържа от Дирекция Зелена система със заповед на кмета на Столична община, от техническа гледна точка не е целесъобразно изписването на уеб-адреса в нормативен документ, достъпът става, както е указано в регистъра.
10.14. Изискването за вписване на координати в таблицата с експертната оценка е ненужно, при положение, че се предава цифров модел на заснемането, в който дърветата са позиционирани по тези координати. Отделно, че с изписването им в таблицата, тя става още по-голяма, нечетима и неудобна в хартиен вариант. Изобщо всички хартиени документи, които се предават, би следвало да се олекотяват, а исканата допълнителна информация да се предоставя само в цифров вид.	<u>Не се приема.</u>	Таблицата с експертната оценка и геодезическото заснемане са неразделни част от данните за картотекиране на всяко дърво. Геодезическите координати идентифицират точното му местоположение, а експертната оценка – вида и състоянието му. Картотеката се поддържа в табличен вид и записването на координатите в таблицата е задължително, доколкото са една от двете най-важни компоненти на идентификацията. Проектът за картотека се изготвя от инженер – геодезист и ландшафтен архитект съвместно и всеки отговаря за частта, за която носи професионална отговорност. Видът и съдържанието на таблицата за картотекиране са изготвени при съобразяване на съдържанието на действащия регистър на растителността.
10.15. Параграф 21, относно чл.30, ал.3 – Текстът е неясен и не създава конкретно правило.	<u>Не се приема.</u>	При изграждане и реконструкция на улици се съобразяват много фактори, регламентирани в други норми. Записването на задължителни правила, които са в противоречие с тези

		норми, създава рискове за невъзможност за изграждане на улици и инфраструктура. Тъй като общинната е единствения възложител на проекти за улици, нормата в този вид създава достатъчно условия за добри проектатски практики в рамките на разума и целесъобразността в зависимост от конкретната ситуация.
10.16. Параграф 22, относно чл.31, ал.1 – отново неясен текст, без практическо приложение. Предложени за редакция – „Поддръжката на зелените площи се извършва според приет общински Стандарт. Стандартът за поддръжка на зелени площи се разработва от работна група, с участието на представители на ДЗС, ЛТУ, специалисти по екология, арбористика и агрономство. Той се приема от Столичен общински съвет в срок от 1 година от приемането на настоящата Наредба.“	-	В момента се възлага Стандарт за уличното озеленяване на територията на столична община към наредбата за градската среда, който подлежи на приемане от СОС. Екипът е изцяло съставен от специалисти от ЛТУ, които имат опит и познания в областта и са автори на анализа на състоянието на уличното озеленяване в Столична община.
10.17. Параграф 28, относно чл.44 – споменаването на храсти в ал.3 е ненужно и затрудняващо работата на всички, които поддържат някаква растителност. Не е целесъобразно да се изисква „доказана необходимост, след експертна оценка и становище на специализираните общински органи“ за кастрене на храсти! За резитбите на дървета редът също е твърде тежък, би следвало да се улесняват гражданите и организациите, желаещи да полагат грижи за дървесната растителност, с изработка на прост формуляр за заявка и оценка на необходимата намеса, вместо процедура за пълна оценка.	<u>Приема се.</u>	Прието с 8.16. В чл. 44, ал. 3 думите „и храсти“ отпадат.
10.18. Похвално е желанието да се възстановят наказателните разпоредби, но няма индикация, че с просто повтаряне на вече отменените от съда текстове, ще се получи някакъв ефект	-	Текстовете в глава VII са съобразени с влезлите в сила съдебни решения по всеки от тях.
10.19. Разделянето на дейностите, относно зелената система на три места - ДЗС, неясните “общински органи към районите” и “оправомощените от Главния архитект на СО лица” определено не е улеснение нито за работата на общинската администрация, нито за гражданите, нито за юридическите лица.	<u>Не се приема.</u>	Текстовете са прецизни и отговарят точно на функционалната структура на Столична община
10.18. Необходимо е приложението да се приведе в машинно четим вид, в таблична форма и да се премахнат фактическите грешки („високопровод“?) Да се укаже минимално отстояние и от сгради (имало е такъв регламент в предходна наредба).	<u>Не се приема.</u>	Действително в действащата наредба има някои нечетими приложения. В проекта за изменението приложенията са изцяло нови, прецизирани спрямо актуалната нормативна уредба, допълнени и коригирани.
11. Илиан Илиев – управител на „Планинг“ ЕООД (получено по е-поща, публикувано на 09.06.2023 г.)		

11.1. Изказват се притеснения относно текстовете, свързани с необходимите дълбочини на почвените слоеве за разполагане на озеленяване над подземни гаражи, покриви и тераси. Практиката показва, че на пазара се предлагат успешно доказани системи за покривно озеленяване, които не натоварват излишно конструкцията, както и новостроящи се сгради, така и на вече съществуващи.	<u>Не се приема.</u>	Липсват конкретни предложения. Становище по сходни предложения за намаляване дълбочината на почвения слой е изразено в т. 4.6. от справката.
11.2. Предложението за покривно озеленяване и признаването му само до височина 10 м, се смята за необосновано и ограничаващо потенциала му за развитие, следващо тенденциите в световен мащаб. Счита за необходимо да се конкретизират понятия като „озеленена ограда“ и „озеленена фасада“. Оттук произлиза и въпросът за височината, върху която би могло да се реализира това озеленяване. При фасадите да се разглеждат и на по-висока височина от 2,20 м.	<u>Приема се частично.</u>	Становище по сходни предложения е изразено в т. 2.1., т. 5.5., т. 7.2. от справката.
11.3. Обръща внимание, че освен зона Център, е необходимо да се обърне внимание и на Смесена многофункционална зона и Производствена зона. При тях остава неразрешен проблемът за трудното постигане на показателите за озеленяване, поради по-голямата необходимост от достатъчно паркоместа, обслужващи зони и пътна инфраструктура.	<u>Не се приема.</u>	Наредбата следва да бъде съобразена с по-горния по степен нормативен акт – ЗУЗСО, който предвижда възможност за хоризонтално и вертикално озеленяване върху застрояването само в зони Ц. Предложението изисква законодателна промяна.
12. Инж. Мирослав Минчев – Директор на ЕСХА България (получено по е-поща, публикувано на 09.06.2023 г.)		
12.1. В §17 относно чл. 25, ал.2, т.4: Да се премахне ограничението за максимална височина на стената от 2,20 м, тъй като технологията позволява да се озеленява стена на сграда с по-голяма височина (например калкани на сгради на няколко етажа).	<u>Приема се.</u>	Прието със 7.2. Чл. 25, ал.2, т.4 придобива следната редакция: „4. Озеленени стени в зона Ц по ОУП - площта се изчислява по вертикалната проекция на озеленената стена и се умножава с коефициент 0.8. Височината на озеленената стена, която влиза в минимално изискуемата озеленена площ не може да надвишава 10м. В тези случаи в инвестиционния проект се изискват конструктивни и технологични чертежи, показващи начина на реализиране и поддържане на озеленената стена в съответствие с биологичните особености на избраните видове.“

12.2 В §17 относно чл. 25, ал.3:

- Да отпадне ограничението за покривно и вертикално озеленяване извън ЦУЗ
- Да отпадне изискванията за височината, на която е разположена терасата и условията за достъпът до нея.

Не се приема.

Становище по предложението е изразено в т. 2.1. на справката.
Възможността за реализиране на част от минималния изискуем процент озеленяване върху застрояването – хоризонтално и вертикално – е допустима само в централните устройствени зони – Ц и то само в случая на прилагане на максимално допустимите по ЗУЗСО стойности на плътността на застрояване. В останалите зони този способ не може да се прилага за доказване на минимално изискуемия процент озеленяване и този текст не може да се измени с наредбата.

12.3. В §17 относно чл. 25, ал.5: Да се променят необходимите дълбочини, както следва:

Таблица 1

Интензивен зелен покрив

Вегетативно покритие	Дълбочина на коренообитаем субстратен пласт (cm)
Трева	15-35
Нискорастящи храсти	15-50
Среднорастящи храсти до 1,5 м	20-50
Високорастящи храсти до 3 м	35-70
Високорастящи храсти и дървета до 6 м	60-120
Средно и високо растящи дървета до 10 м	100-200
Високорастящи дървета до 15 м	150-200

В горепосочените дълбочини да бъде разрешено включването на заместител на субстрат от водозадържаща минерална вата с дебелина до 5 см – изключително важно условие за рационално задържане и използване на дъждовните води без допълнителна енергия за тяхното доставяне.

**Всички съвременни системи за покривно озеленяване наблягат на т.н. „водозадържащ слой“ от хидрофилна минерална вата, който се разглежда като заместител на субстрата. Този слой задържа необходимата дъждовна вода и същевременно предпазва от запушване на филтърния слой на дренажните*

Не се приема.

Становище по предложението е изразено в т. 8.12. на справката.
Намаляването на размера на почвения слой за сметка на технически решения в контекста на действащите норми за контрол и въздействие върху собствениците след въвеждане на сградите в експлоатация и обективното състояние на взаимоотношенията между собствениците на имоти в етажните собствениности не е целесъобразно. Прилагането на скъпи технически решения, изискващи постоянни инвестиции, без да са регламентирани в други норми – например ЗС, ЗУЕС и др. ще доведе до занемаряване и загиване на растителността, реализирана по тези проекти. На настоящия етап не съществува нормативна рамка, която да гарантира поддържане на сложни озеленителни системи във времето. По тази причина наредбата се е придържала към наложилите се в практиката минимални норми, които показват сравнително устойчиво развитие на озеленяването в условия, различни от естествените.

композити (необходими за гарантирано отвеждане на излишъка от вода), както и от претоварване и запушване на канализационната система и оттам – намалява риска от наводнения при силни дъждове.

Таблица 2

Екстензивен зелен покрив

Вегетативно покритие	Дълбочина на коренообитаем субстратен пласт (cm)
Мъхове и седуми	6-8
Седум, мъх и тревисти растения	6-10
Седим, тревисти растения и житни треви	10-15
Треви и тревисти растения	15-20

Екстензивният зелен покрив е напълно естествена форма на покривно покритие, при което се използват устойчиви на суша и други неблагоприятни условия растения, почти неизискващи грижи и поддръжка. Необходимата дебелина на субстратния слой е много по-малък от изискваната в Наредбата 30 cm. Така, системите „Екстензивен зелен покрив“ са незаслужено игнорирани от Наредбата, при положение, че осигуряват същото покритие и ползи, включително много по-ниско тегло, по-ниски разходи за инсталиране и поддръжка, лесен за монтаж, вкл. възможност за изграждане на неизползваеми плоски покриви, както и на скатни покриви с наклон до 45°;

12.4. При разработването на покривно озеленяване от съответния тип да бъде добавено изискването за изготвяне и прилагане на детайли, разрези с дебелини на пластове и спецификация на материалите и субстрата.

Не се приема.

Съдържанието на инвестиционните проекти е уредено в Наредба 4, където са предвидени разрези и необходими детайли.

13. ланд. Арх. Катя Цветкова и ланд. арх. Мая Чолева (получено по е-поща, публикувано на 09.06.2023 г.)

13.1. § 4 за чл. 7 б

Има нужда тези 12 броя дървета да бъдат пропорционални на площта на имота, тъй като за големи обекти това е сложно изпълнимо и затруднява допълнително процеса на проектиране и реализиране на обектите.

Не се приема.

Становище по предложението е изразено в т. 4.2. от справката.

13.2. § 16 за чл. 24

Изразява се становище, че добавянето на текста допълнително внася неясноти относно това кой изготвя съответната ситуация и като цяло защо обектите се разделят със задължителна и не задължителна част „Паркоустройство и благоустройство“, като за всички обекти трябва да се спазва и процента висока дървесна растителност според ЗУЗСО, а това се прави именно в

Не се приема.

Становище по предложението е изразено в т. 4.4. от справката.

астта "Паркоустройство и благоустройство" и е от компетенцията на ландшафтният архитект.		
3.3. § 17 за чл. 25 ал.2, т.1 При големи откоси и площи е редно да се вземе площта по наклона, а не хоризонталната проекция на озеленените площи.	<u>Не се приема.</u>	Площите и разстоянията за градоустройствени цели в инвестиционните проекти се изчисляват в хоризонталната им проекция.
3.4. § 17 за чл. 25, ал.2, т.4 Поставя се въпроса защо озеленените стени са посочени само в зони „Ц“ и защо е налице граничаване на височина 220 см.	<u>Приема се частично.</u>	Становище по поставените въпроси е изразено в т. 2.1. от справката и е направено предложение за нова редакция на чл. 25, ал. 2, т. 4 в т. 7.2. от справката.
Необходимо е да се регламентира точно как се включва вертикалното озеленяване в общия процес на озеленяване и кога и как може да се комбинира с озеленяване по перголи, асми и релки. Редно е едното да не изключва другото и да няма общ процент, а да се смятат амортиса отделно, като се регламентира процента по отделно.		
3.5. Относно Чл. 53, ал. 1 и 2 и § 41 Относно приложение 7 изискването за координати X и Y да не бъде в експертната оценка, а в геодезията.	<u>Не се приема.</u>	Становище по поставените въпроси е изразено в т. 4.5. и 8.21. от справката.
3.6. § 38 В допълнителните разпоредби, т.2 В опити за „дълготрайни декоративни дървета“ се изключват плодните дървета, от което възниква въпросът дали се включват в експертната оценка?	=	В въпроса е даден отговор в предложението по т. 5.8. от справката.
4. доц. д-р Момчил Панайотов (получено по е-поща, публикувано на 09.06.2023 г.)		
4.1. В становището се обръща внимание върху значението на зелената система за столичния град и в цялост за Столична община (СО). На зелената система се възлагат сериозни надежди на смекчаване на част от негативните ефекти на климата, включително очакваното им засилване при климатичните промени (въпроса е добре развит в „ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА УСТОЙЧИВА ЕНЕРГИЯ И КЛИМАТ НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА 2021-2030 г.“). След последните горещи вълни в Европа се счита, че не малка част от свръх-смъртността в градовете в такива случаи може да бъде избегната чрез поддържане на добро улично и парково озеленяване.	=	За информация: в момента се възлага Стандарт за уличното озеленяване на територията на Столична община към Наредбата за градската среда, който подлежи на приемане от СОС. Екипът е изцяло съставен от специалисти от ЛТУ, които имат опит и познания в областта и са автори на анализа на състоянието на уличното озеленяване в Столична община.
Изказва се съжаление, че през последното десетилетие се забелязва силно влошаване на състоянието на много от дърветата, като това се дължи предимно на неправилно полагане на грижи или небрежно отношение.		
Изразява се становище, че липсва достатъчно добро развиване на текстове по отношение на основния градивен елемент на зелената система – дърветата. Не е засегната темата от необходимост от професионализъм при работата с дърветата въпреки наличието в България на обучени и сертифицирани арбористи.		

Липсват конкретни предложения за изменение и допълнение в текстовете на Наредбата.		
14.2. Изразява се становище, че не са развити достатъчно ясно текстовете, свързани с Кадастъра на дълготрайната дървесна растителност. Публично наличния в момент кадастър на адрес gorkr.sofia.bg съдържа много непълни данни по отношение на местоположението на дърветата и почти пълна липса на необходимата информация за дървесен вид, размери, състояние, необходими мерки, прилагани мерки и други важни атрибути, които са строго необходими за използване на базата данни от специалисти.	-	Глава VI от Наредбата урежда подробно реда за създаване и поддържане на картотека на дълготрайната декоративна растителност и регистъра. Приложение 7 съдържа достатъчно информация относно идентифицирането на всеки картотекират дървесен вид.
Липсват конкретни предложения за изменение и допълнение в текстовете на Наредбата.		
14.3. Изразява се становище, че предвидените глоби и обезщетенията за причинени щети нямат достатъчно висока стойност, за да имат превантивен характер. Това до голяма степен се демонстрира от факта, че при ремонтни дейности и строителство в София почти всяко дърво е със сериозни наранявания, което значително влошава здравословното му състояние и съкращава живота, а и че продължава практиката граждани самоволно да извършват резитби и отстраняване на дървета без да се притесняват от санкциите.	-	Предвидените глоби и имуществени санкции са съобразени с праговете в ЗУЗСО и ЗМСМА и влезлите в сила съдебни решения.
Липсват конкретни предложения за изменение и допълнение в текстовете на Наредбата.		
15. Архитектурна колегия "Ж" (Ландшафтни архитекти) (публикувано на 09.06.2023 г.)		
15.1. Измененията на чл.20 са с неясни мотиви и крие опасност от значително увеличение на площите на преместваемите обекти в предвидените за зелени площи територии.	<u>Не се приема.</u>	Никакви изменения не са правени в площите на чл. 20. Всички допустими площи за преместваеми обекти са същите като в действащата наредба.
15.2. Има текстове които са в откровено противоречие с няколко закона. Така например изискванията в новата ал.7 към чл. 22 за пълна проектантска правоспособност на ландшафтните архитекти възпрепятства проектантите с ограничена правоспособност да предоставят услуги съгласно чл.7, ал.3 от ЗКАИИП.	<u>Приема се.</u>	Прието с 4.3. Текстът на чл. 22, ал.7 придобива следната редакция: „Липсата на съществуваща дървесна растителност се удостоверява с декларация, подписана от ландшафтен архитект с проектантска правоспособност, която се заверява от общинските органи по озеленяване“.

15.3. Съществено е и противоречието и в сега действащите текстове на чл.24, ал.1 от наредбата с чл.19, ал.7 от ЗУЗСО. Според закона минимално определеният с общия устройствен план процент от площта на имотите за озеленяване с висока дървесна растителност се определя с инвестиционния проект по част „Паркоустройство и благоустройство“, а подзаконовият нормативен акт противоречи на закона и отменя това изискване за инвестиционни проекти за еднофамилни и вилни сгради и за строежи шеста категория. Споменатите строежи попадат в устройствени категории със специфични изисквания за процент висока дървесна растителност, което изисква изготвянето на проект по част „Паркоустройство и благоустройство“. Подобно задължение има и в чл.11, ал.2 от Наредба №7 ПНУОВТУЗ. Би следвало да се отменят действащите изключения в чл.24, ал.1, защото са в противоречие с нормативен акт с по-висок ранг. Следователно и добавянето на второ изречение със спорно и подвеждащо съдържание е неоснователно. Необясними са усилията за подобна формулировка в чл.25 ал.1. с въвеждането на обстоятелствено изречение „когато тя е задължителна“.	<u>Не се приема.</u>	В действащата наредба за инвестиционните проекти за еднофамилни и вилни сгради не е задължителна част „Паркоустройство и благоустройство“. Тя не е задължителна и в текстовете на наредба 4 за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти, доколкото не е задължителна по друга норма. Това довежда до незаконосъобразна практика тази част да се изисква от административния орган, който одобрява инвестиционния проект, с единствената цел да се докаже спазването на устройствените показатели. Одобряването на такъв проект, освен че изисква ресурси за проектиране, става неразделна част от строителната документация на обекта и подлежи на въвеждане в експлоатация. Тази ситуация създава принуда за проектиране на проекти, които не са предвидени в норма, и утежнява възложителите при изграждане на личните им домове и вили – дейност, която няма голямо отражение върху обществения интерес. Предложеният текст създава справедлива, пропорционална и лесна за изпълнение норма, която от една страна доказва императивните изисквания на ЗУЗСО и ОУП, а от друга не създава излишна административна тежест върху гражданите. Възложителят има право да реши дали тази ситуация ще бъде в част архитектура, или ще придружава обяснителна записка от ландшафтен архитект.
15.4. Най-притеснителна и граничещо с абсурдност е т.2 от ал.2 чл.25, където се предлага в изчисляването на озеленената площ да се включва площта на високата дървесна растителност. Ако се приема подобен текст, то е напълно възможно и законно да асфалтираме цялата Борисова градина и да я броим за 100% озеленена площ. Страхотно хрумване! Същата нелепост се повтаря в допълнителните разпоредби т.9, където се дава определение на „озеленени площи“, различно от т.3 от	<u>Не се приема.</u>	Това не е текст от наредбата, а чл. 19, ал.7 от ЗУЗСО

допълнителните разпоредби на ЗУЗСО, и второто изречение гласи: „При определяне на процента задължително озеленена площ се сумират единствено проекциите на вегетативните площи и короните.“ Смесването на термини и обединяването параметри като „свободна дворна площ“, „минимална задължително озеленена дворна площ“1, „озеленена площ“ и площ за „озеленяване с висока дървесна растителност“ по такъв безумен начин, ще доведе до необратими последици за града. Текстовете в чл.25 в този вид са неприемливи, като се предлагат спорни и неизяснени термини. Трябва да се подложат на по-сериозен и задълбочен анализ преди да се предлагат конкретни стойности и същевременно да се потърсят други начини за насърчаване на собственици на имоти да реализират вертикално и покривно озеленяване за обогатяване и разширяване на зелената инфраструктура на Столична община.		
15.5. Друг спорен момент е, преповтарянето на доказал се с времето като недоразумение термин „дърво на 12-годишна възраст“, въведен погрешно в изменението на ЗУЗСО от 2018 г. От тогава, изчисляването на площите за озеленяване с висока дървесна растителност на база размер на корона на дърво на 12-годишна възраст е изключително спорен и съпроводен с проблеми процес. Такава богата научна база данни за да обхване разнообразието от видове дървесна растителност за градска среда не съществува и преценката за размера на короната е поверена на най-изявените в общинската администрация експерти. Достигането до стадий на пълна зрялост на дърво може да варира в зависимост от вида. За някои бързо растящи дървесни видове стадият на пълна зрялост може да бъде достигнат в рамките на десетилетие или две, но за бавнорастящи дървесни видове са нужни четвърт или половин век. Трябва да се възприеме друг метод за изчисление без да се намесва точна възраст. В тази връзка е належащо да се инициират промени за редактирането на чл.19 ал.7 от ЗУЗСО.	<u>Не се приема.</u>	Това не е текст от наредбата, а чл. 19, ал.7 от ЗУЗСО
15.6.Необмислени и без научна аргументация са въведените изисквания за дълбочина на почвен слой. В световната и европейска практика са се наложили технически решения за многократно по- малки стойности. Например система за екстензивен зелен покрив със сукуленти може да достигне обща дълбочина от 8 cm, а в ал.5 чл.25 се предлагат минимални 30 cm за почвен слой.	<u>Не се приема.</u>	Становище е изразено в т.4.6. и 8.12 от справката. Величината от 120 cm за дълбочината на почвения слой за засаждане на висока растителност е възприета като устойчива практика в проектите на всички ландшафтни архитекти в последните години като минимална за развитие на дървесната

		растителност и проеизволаната ѝ промяна е необоснована. Намаляването на размера на почвения слой за сметка на технически решения в контекста на действащите норми за контрол и въздействие върху собствениците след въвеждане на сградите в експлоатация и обективното състояние на взаимоотношенията между собствениците на имоти в етажните собствениности не е целесъобразно. Прилагането на скъпи технически решения, изискващи постоянни инвестиции, без да са регламентирани в други норми – например ЗС, ЗУЕС и др.ще доведе до занемаряване и загиване на растителността, реализирана по тези проекти. На настоящия етап не съществува нормативна рамка, която да гарантира поддържане на сложни озеленителни системи във времето. По тази причина наредбата се е придържала към наложени се в практиката минимални норми, които показват сравнително устойчиво развитие на озеленяването в условия, различни от естествените.
15.7. Недобре е формулирана и ал.8 чл.25, където възможността за озеленяване на паркинги са сведени само до един възможен вариант, който в определени случаи може да не е най-подходящ.	<u>Не се приема.</u>	Това се определя с проекта по част „паркоустройство и благоустройство“ към инвестиционния проект според вида и изискванията на използваните видове.
15.8.Вкарването в нова ал.9 чл.25 на текстове за предвиждане на резервоари за дъждовни води съответства на съвременните тенденции и може със Стратегията за адаптация към климатичните промени за Столична община, но без никаква конкретика е предпоставка за свободни интерпретации от експерти на общинската администрация и лицата упражняващи строителен надзор, което от своя страна ще доведе до възникването спорни ситуации и забавяне на инвестиционния процес. Такова изискване трябва да е на база климатични анализи, технически и икономически обосновки, каквито е можело да бъдат възложени преди 5 години, след	<u>Не се приема.</u>	Текстът на ал. 9 отчита необходимостта да се осигури поливане на реализираното озеленяване при отчитане на забраната да се използва питейна вода за поливни цели.

приемането на споменатата стратегия, а не по върхлетяло „зелено“ вдъхновение.		
15.9. От предложените правила за компенсаторно залесяване се разбира, че за подобряване на междублоковите жилищни пространства, увеличаване на зелените площи и подобряване на тяхната привлекателност, заложили мерки в Плана за действие за „Зелен град“, ще се разчита главно на частни инвеститори, които не са успели да постигнат необходимите показатели.	Не се приема.	Във възражението неправилно е интерпретиран текстът. Чл.26 ал.4 на проекта за изменение гласи: „Компенсаторното залесяване не може да се реализира като алтернатива на задължителното минимално озеленяване в имота“.
15.10.Редица съществени разминавания и недомислици отриваме и в новосъздадената глава VI „Картотекиране на дълготрайната декоративна растителност. Регистър“. Много от нововъведенията в Приложение №7 са спорни и вместо да регламентират и дадат по-голяма яснота, се въвеждат ненужни и объркващи колони, което може да доведе до излишно забавяне, връщане и коригиране на експертни оценки поради несъответствия. Трябва да преосмисли изискванията за местоположение и координати, който може да залегнат например в геодезическото заснемане.	Не се приема.	Таблицата с експертната оценка и геодезическото заснемане са неразделни част от данните за картотекиране на всяко дърво. Геодезическите координати идентифицират точното му местоположение, а експертната оценка – вида и състоянието му. Картотеката се поддържа в табличен вид и записването на координатите в таблицата е задължително, доколкото са една от двете най-важни компоненти на идентификацията. Проектът за картотека се изготвя от инженер – геодезист и ландшафтен архитект съвместно и всеки отговаря за частта, за която носи професионална отговорност. Видът и съдържанието на таблицата за картотекиране са изготвени при съобразяване на съдържанието на действащия регистър на растителността.
16. Иван Петров (получено по е-поща, публикувано на 09.06.2023 г.)		
В изложеното становище няма възражения или текстове, касаещи наредбата.		
17. Българска асоциация за изолации в строителството (получено по е-поща, публикувано на 09.06.2023 г.)		
17.1. В §17, касаещ чл. 25, да отпадне ограничението за покривно и вертикално озеленяване извън зони Ц по ОУП	Не се приема.	Становище е изразено в т.2.1. от справката. Възможността за реализиране на част от минималния изискуем процент озеленяване върху застрояването – хоризонтално и вертикално – е допустима само в централните

		устройствени зони – Ц и то само в случая на прилагане на максимално допустимите по ЗУЗСО стойности на плътността на застрояване. В останалите зони този способ не може да се прилага за доказване на минимално изискуемия процент озеленяване и този текст не може да се измени с наредбата.
17.2. В §17, касаещ чл. 25, да отпаднат условията за височината, на която е разположена терасата, и какъв достъп има до нея В изискването няма никаква логика, т.к. екологичната функция на озеленяването (задържане на дъждовна вода, намаляване на ефекта на „градския топлинен остров“, прахозадържането, увеличаване на 2 биоразнообразието и т.н.) не зависи от височината на терасата и кой как я посещава.	<u>Приема се частично.</u>	Прието със 5.5. Чл. 25, ал.3 придобива следната редакция: „...и при условие, че терасата или покривът имат осигурен достъп от всички обитатели или посетители на сградата и/или са общи части на сградата“.
17.3. В §17, касаещ чл. 25, да се замени термина „почвен слой“ с „коренообитаем слой от субстрат за покривно озеленяване“	<u>Приема се.</u>	На всички места в наредбата „почвен слой“ се заменя с „коренообитаем слой“.
17.4. В §17, касаещ чл. 25, да се променят необходимите дълбочини (ал. 5): за дървесна растителност до 10 м - не по-малко от 105 см - за дървесна растителност до 6 м - не по-малко от 65 см - за интензивно озеленяване от храсти: о за високорастящи храсти до 3 м – не по-малко от 40 см о за среднорастящи храсти до 1,5 м – не по-малко от 25 см о за нискорастящи храсти до 0,5 м - не по-малко от 20 см - за тревни площи – не по-малко от 20 см - за специфични видове и сукуленти: о за екстензивно озеленяване с тревисти растения - не по-малко от 15 см, с коефициент на редуциране на площта 0,85 о за екстензивно озеленяване със седуми и тревисти растения – не по-малко от 10 см с коефициент на редуциране на площта 0,80 о за екстензивно озеленяване със седуми - не по-малко от 6 см с коефициент на редуциране на площта 0,75.	<u>Не се приема.</u>	Становище е изразено в т.8.12. от справката. Намаляването на размера на коренообитаемия слой за сметка на технически решения в контекста на действащите норми за контрол и въздействие върху собствениците след въвеждане на сградите в експлоатация и обективното състояние на взаимоотношенията между собствениците на имоти в етажните собствениности не е целесъобразно. Прилагането на скъпи технически решения, изискващи постоянни инвестиции, без да са регламентирани в други норми – например ЗС, ЗУЕС и др. ще доведе до занемаряване и загиване на растителността, реализирана по тези проекти. На настоящия етап не съществува нормативна рамка, която да гарантира поддържане на сложни озеленителни системи във времето. По тази

		причина наредбата се е придържала към наложени се в практиката минимални норми, които показват сравнително устойчиво развитие на озеленяването в условия, различни от естествените.
17.5. В горепосочените дълбочини да бъде разрешено включването на заместител на субстрат от водозадържаща минерална вата с дебелина до 5 см – изключително важно условие за задържане и използване на дъждовните води без енергия за тяхното доставяне Всички съвременни системи за покривно озеленяване наблягат на т.н. „водозадържащ слой“ от хидрофилна минерална вата, който се разглежда като заместител на субстрата. Този слой задържа необходимата дъждовна вода и същевременно предпазва от запущване на филтърния слой на дренажните композити (необходими за гарантирано отвеждане на излишъка от вода), както и от запущване на канализационната система и оттам – намалява риска от наводнения при силни дъждове.	<u>Не се приема.</u>	Становище е изразено в т.8.12. от справката. Намаляването на размера на коренообитаемия слой за сметка на технически решения в контекста на действащите норми за контрол и въздействие върху собствениците след въвеждане на сградите в експлоатация и обективното състояние на взаимоотношенията между собствениците на имоти в етажните собственоности не е целесъобразно. Прилагането на скъпи технически решения, изискващи постоянни инвестиции, без да са регламентирани в други норми – например ЗС, ЗУЕС и др. ще доведе до занемаряване и загиване на растителността, реализирана по тези проекти. На настоящия етап не съществува нормативна рамка, която да гарантира поддържане на сложни озеленителни системи във времето. По тази причина наредбата се е придържала към наложени се в практиката минимални норми, които показват сравнително устойчиво развитие на озеленяването в условия, различни от естествените.
17.6. При разработването на покривно озеленяване от съответния тип - да бъде добавено задължението за изготвяне и прилагане на детайли, разреза с дебелини на пластовете и спецификация на материалите и субстрата.	<u>Не се приема.</u>	Наредба 4 определя съдържанието на инвестиционните проекти. В нея са предвидени изработване на разреза и детайли.
18. инж. Тенчо Данев (получено по е-поща, публикувано на 09.06.2023 г.)		
18.1. Да се разреши използването за покривно и вертикално озеленяване и в останалите зони по ОУП освен зона Ц	<u>Не се приема.</u>	Становище е изразено в т.2.1. от справката. Възможността за реализиране на част от минималния изискуем процент озеленяване

		върху застрояването – хоризонтално и вертикално – е допустима само в централните устройствени зони – Ц и то само в случая на прилагане на максимално допустимите по ЗУЗСО стойности на плътността на застрояване. В останалите зони този способ не може да се прилага за доказване на минимално изискуемия процент озеленяване и този текст не може да се измени с наредбата.
18.2. Да отпаднат условията за височината, на която е направен зеления покрив, и достъпът до него.	<u>Приема се частично.</u>	Прието със 5.5. Чл. 25, ал.3 придобива следната редакция: „...и при условие, че терасата или покривът имат осигурен достъп от всички обитатели или посетители на сградата и/ или са общи части на сградата“.
18.3. Да се промени използването на почвен слой с субстрат за покривно озеленяване тъй като той има по ниско обемно тегло и по –добра дренажна способност.	<u>Не се приема.</u>	Становище е изразено в т.8.12. от справката. Намаляването на размера на коренообитаемия слой за сметка на технически решения в контекста на действащите норми за контрол и въздействие върху собствениците след въвеждане на сградите в експлоатация и обективното състояние на взаимоотношенията между собствениците на имоти в етажните собственоности не е целесъобразно. Прилагането на скъпи технически решения, изискващи постоянни инвестиции, без да са регламентирани в други норми – например ЗС, ЗУЕС и др. ще доведе до занемаряване и загиване на растителността, реализирана по тези проекти. На настоящия етап не съществува нормативна рамка, която да гарантира поддържане на сложни озеленителни системи във времето. По тази причина наредбата се е придържала към наложени се в практиката минимални норми, които показват сравнително устойчиво развитие на озеленяването в условия, различни

18.4. Да се променят дълбочини при екстензивно и интензивно озеленяване като се вземе предвид използването на водозадържаща вата и дренажните системи,	<u>Не се приема.</u>	от естествените. Становище е изразено в т.8.12. от справката. Намаляването на размера на коренообитаемия слой за сметка на технически решения в контекста на действащите норми за контрол и въздействие върху собствениците след въвеждане на сградите в експлоатация и обективното състояние на взаимоотношенията между собствениците на имоти в етажните собственоности не е целесъобразно. Прилагането на скъпи технически решения, изискващи постоянни инвестиции, без да са регламентирани в други норми – например ЗС, ЗУЕС и др. ще доведе до занемаряване и загиване на растителността, реализирана по тези проекти. На настоящия етап не съществува нормативна рамка, която да гарантира поддържане на сложни озеленителни системи във времето. По тази причина наредбата се е придържала към наложени се в практиката минимални норми, които показват сравнително устойчиво развитие на озеленяването в условия, различни от естествените.
18.5. При разработването на покривно озеленяване от съответния тип - да бъде добавено задължението за изготвяне и прилагане на детайли, разрези с дебелини на пластове и спецификация на материалите и субстрата.	<u>Не се приема.</u>	Наредба 4 определя съдържанието на инвестиционните проекти. В нея са предвидени изработване на разрези и детайли.
19. ланд. арх. Йоанна Алексиева (получено по е-поща, публикувано на 09.06.2023 г.)		
19.1. в чл. 18 се правят следните изменения и допълнения: ал. 3 се отменя. „(3) Не се разрешава в имотите по ал. 1 изграждане на временни паркинги, автокъщи, автомивки и бензиностанции и газостанции и други обекти, неприсъщи на парковите функции.“ Това би довело до възможност за изграждане на подобни тип обекти, нехарактерни за зелените площи и парковите територии, имайки предвид многобройните примери в нашата столица, би създавало огромно обществено недоволство.	<u>Не се приема.</u>	В чл. 18 се правят изменения, в които точно се описва какви обекти могат да се изграждат в терените на зелената система, а именно описаните в чл. 12 от ЗУЗСО. Така нормата се привежда в съответствие със законовия текст, който изключва застрояване или поставяне на

		обекти с функция, различна от присъщата за терени на зелената система.
19.2. В чл. 22 се правят следните изменения и допълнения: „(7) Липсата на съществуваща дървесна растителност се удостоверява с декларация, подписана от ландшафтен архитект с пълна проектантска правоспособност, която се заверява от общинските органи по озеленяване.“ Това би довело до сериозни ограничения на ландшафтни архитекти с ОПП и невъзможността им да трупат професионален опит по специалността. Ако по закон те имат право да проектират проекти по част „Паркоустройство и благоустройство“, могат да изготвят Експертни оценки на съществуващата дървесна растителността, каква е логиката да нямат право да изготвят Декларации за липса на съществуваща дървесна растителност?	<u>Приема се.</u>	Становище по предложението е изразено в т. 4.3. от справката. Чл. 22, ал.7 придобива следната редакция: „Липсата на съществуваща дървесна растителност се удостоверява с декларация, подписана от ландшафтен архитект с проектантска правоспособност, която се заверява от общинските органи по озеленяване“.
19.3. В чл. 25 се правят следните изменения и допълнения: 4. Озеленени стени в зони Ц по ОУП – площта се изчислява по вертикална проекция на озеленената стена и се умножава по коефициент 0,8. В тези случаи височината на озеленената стена, която влиза в изчисляването на озеленената площ, не може да надвишава 2,20 м. В този случай в част „Паркоустройство и благоустройство“ към инвестиционния проект се изискват технологични и конструктивни чертежи, показващи начина на реализиране и поддръжка на озеленената стена. (3)...По изключение в устройствените зони от група Централни устройствени зони по Приложението към чл. 3, ал. 2 на ЗУЗСО с плътност на застрояване, равна или по-голяма от 60%, при невъзможност да бъдат разположени върху терена озеленени площи могат да се реализират и върху тераси, подземни гаражи и като подпокривни градини. Те се включват в озеленената площта на имота, ако според конструктивния проект и проекта за вертикално планиране е осигурен достатъчният според ал. 5 почвен слой, необходим на растителността и при условие, че терасата или покривът са разположени на кота, не по-висока от 10 м, и имат осигурен достъп от всички обитатели или посетители на сградата. Липсват ясно описани критерии, способности и възможности за използване на фасадното и покривно озеленяване извън зона Ц, а са предложени допълнителни ограничения относно височина и обществен достъп, което от своя страна би довело до невъзможност за имплементиране на всички съвременни добри практики за внедряване и създаване на все повече зелени пространства, имащи основна цел повишаване комфорта на живот на обитателите, намаляване на шумовото и прахово замърсяване, подобряване на естествените процеси на изпарение и охлаждане на въздуха и земната кора, равномерното водоотичане и намаляване на натоварването на канализационните системи на градовете, опазване на животинските видове в градската среда и т.н.	<u>Не се приема.</u>	Становище е изразено в т.2.1. от справката. Възможността за реализиране на част от минималния изискуем процент озеленяване върху застрояването – хоризонтално и вертикално – е допустима само в централните устройствени зони – Ц и то само в случая на прилагане на максимално допустимите по ЗУЗСО стойности на плътността на застрояване. В останалите зони този способ не може да се прилага за доказване на минимално изискуемия процент озеленяване и този текст не може да се измени с наредбата.

19.4. В чл. 44 се правят следните изменения и допълнения: 1. ал. 1 придобива следната редакция: „(1) На територията на СО се забранява отсичане или изкореняване на дълготрайни дървета и храсти, независимо от собствеността на имота, в който се намира.“ 2. ал. 3 придобива следната редакция: „(3) Кастрене на дълготрайни дървета и храсти, независимо от собствеността им се допуска при доказана необходимост, след експертна оценка и становище на специализираните общински органи.“ Този текст е доста подвеждащ и могат да бъдат направени неправомерни изводи от него. Следва ли храстите да бъдат включени към задължително картотекираната растителност още на етап експертна оценка? Не става ясно какво се има предвид под термина „кастрене“ и дали става дума за сезонно подрязване и оформяне? Защо тези рестрикции са предвидени да важат и за частните имоти и защо категория храсти са включени тук при положение, че по устройствени зони няма норматив и изисквания за процент храстова растителност.	<u>Приема се частично.</u>	Становище е изразено по 8.16. от справката. В чл. 44, ал. 3 думите „и храсти“ отпадат.
19.5. § 38. В Допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения: 1. създават се нови т. 2-5 със следното съдържание: „2. „Дълготрайни декоративни дървета“ са всички дърветата с естетически и екологически функции, които не са засадени със стопанска цел (плодни дървета). От тези промени се става ясно дали овощните дървета ще отпаднат от призивите за декоративната дървесна растителност видове. Дали е добре да има някаква конкретика, тъй като за обектите 5 категория тези видове все още представляват интерес, особено за частни къщи и вилни имоти.	<u>Приема се.</u>	Становище е изразено по 5.8. от справката. От § 38, т. 2 отпада „(плодни дървета)“.
19.6. Създават се нови Приложение № 7 и № 9 със следното съдържание:... В тези две приложения се изисква нанасянето на геодезически координати на дървесната растителност, което следва да се извършва от геодезист, а не от ландшафтен архитект. Удачно би било при изготвянето на геодезическо заснемане на растителността, освен геодезическите координати да се дава и допълнителна номерация, която впоследствие да се ползва и от ландшафтен архитект при изготвянето на експертна оценка на съществуващата дървесна растителност.	<u>Не се приема.</u>	Становище е изразено в т.4.5. от справката Таблицата с експертната оценка и геодезическото заснемане са неразделни част от данните за картотекиране на всяко дърво. Геодезическите координати идентифицират точното му местоположение, а експертната оценка – вида и състоянието му. Картотеката се поддържа в табличен вид и записването на координатите в таблицата е задължително, доколкото са една от двете най-важни

		компоненти на идентификацията. Проектът за картотека се изготвя от инженер – геодезист и ландшафтен архитект съвместно и всеки отговаря за частта, за която носи професионална отговорност. Видът и съдържанието на таблицата за картотекиране са изготвени при съобразяване на съдържанието на действащия регистър на растителността. При картотекирането се дава уникален идентификационен номер на всяко дърво.
19.7. Създава се ново Приложение № 11, както следва: „Приложение № 11 В това приложение е направен опит за категоризиране на наличните видове дървета, използвани в проекти по част „Паркоустройство и Благоустройство“, за определяне на процентът ВДР, но е засегнат единствено критерий височина на широколистните дървета при 12 годишна възраст, но не е хабитус на короната, декоративни и хибридни форми, потенциал за развитие на дълговечност, и т.н. Отделно от това в категория Иглолистни видове са използвани термините: колоновидни форми, ниски стандартни форми и високи стандартни форми. Не става ясно кой е този стандарт, който определя кой вид към коя категория спада, което би довело до неточности при изчисляването на процент ВДР в проектната документация.	<u>Не се приема.</u>	Приложение 11 не дава категоризиране на дърветата, а усреднен размер на короните им на 12-годишна възраст според размера им – малки, средни и големи с цел да се унифицира изчислението им при одобряване на паркоустройствените проекти при доказване на площта за ВДР - чл. 19, ал.7.
20. Ас. ланд. арх. Иглика Василева Недялкова (получено по е-поща, публикувано на 09.06.2023 г.)		
Повечето от поставените въпроси са по конкретното прилагане на наредбата, няма предложения по текстове. Някои въпроси са насочени към прилагане на текстове от други норми или имат ясна уредба в текстовете. Не са формулирани конкретни възражения.		
20.1. В Глава 4 „Картотекиране на дълготрайната декоративна растителност. Регистър.“, във връзка с промените в чл. 5 ал.2 т.4 Чл. 52, ал. 2 „ Всеки собственик и възложител на ПУП или инвестиционен проект има право да изработи проект за картотека на растителност в поземлен имот (в собствения си или в	-	Няма предложение за текстове в проекта за изменение

чужд?!)) ако такава не е налична и да поиска (ако иска, а ако не иска?!)) тя да бъде вписана в публичния регистър след заверка от общинските органи по озеленяване“ - Кой картотекира съществуващата дървесна растителност? Не се споменава специалист и правоспособност! - Има разлика между право и задължение!		
20.2. Чл. 51, ал.1 Всички дълготрайни декоративни дървета на възраст 12 години..... се вписват в публичен регистър - Това включва ли овощните дървета? - Ако собственикът не желае да използва правото си съгласно чл. 52 ал.2 – кой и как ги картотекира и ако това е длъжностното лице как се осигурява достъпа му до частен имот и на какво основание?	-	Няма предложение за текстове в проекта за изменение
20.3.Промените в чл.5 ал.2 т. 6 – какво становище се издава. Съгласно действащите разпоредби или се дава заверка или мотивиран отказ. Не се издава предложение и становище. По този начин се вмения на административните лица възможност да изискват проект по част ПиБ в разрез със ЗУТ.	-	Няма предложение за текстове в проекта за изменение
20.4. Промяната в чл. 5 ал.2 т.11 – изпращане на данни Как се гарантира сигурността за изпращане на данни, когато районната администрация не е обезпечена с необходимата материална база, преди влизане в сила на горесигуритираната наредба, защото в противен случай има невъзможност за прилагането на тази точка от наредбата.	-	Няма предложение за текстове в проекта за изменение
20.5. Промени в чл. 5, ал. 2 т.12 – осигурен ли е необходимия административен ресурс? - Връзката с чл. 45 (досегашната ал. 2, става ал.4 и се отменя или се премахва?!)) – т.е. 2-годишен срок.	-	Няма предложение за текстове в проекта за изменение
20.6. Новата ал. 5 на чл. 45 – вмения административна отговорност и задължение на лицето (евентуално проектанта) изготвил становището	-	Няма предложение за текстове в проекта за изменение
20.7. Проектантът задължен ли е да е на обекта при премахване или кастрене?	-	Няма предложение за текстове в проекта за изменение
20.8. Попълване на административен документ от проектанта без длъжностното лице е вменияване на правомощия извън компетенциите му. Проектантът не е длъжностно лице и не носи подобна отговорност.	-	
20.9. Много от районите не поддържат архив, но не са и санкционирани към момента, това как е уредено в настоящата наредба и как ще се извърши упоменатият контрол в чл. 5 ал. 2 т. 10.	-	Няма предложение за текстове в проекта за изменение

20.10. Чл. 7 ал. 2 т. 5 – прави се аналогия с чл. 5 ал.2 т. 6 – не е изяснено и в допълнителните разпоредби (становище за какво?)	-	Няма предложение за текстове в проекта за изменение
20.11. Отменяне на чл. 7а – т.е. съгласуват ли се визите или не? И следователно чл. 7б остава ли 7б? Какво означава други изисквания (чл. 7б ал. 4) – това отново дава възможност за интерпретация на подзаконов нормативен акт!	-	Няма предложение за текстове в проекта за изменение
20.12. Чл. 18, ал. 3 се отменя, т.е. може да строим паркинги и гаражи? (чл. 12 ал. 1 – във връзка с чл. 13 т.3 от ЗУЗСО).	-	Няма предложение за текстове в проекта за изменение
20.13. Чл. 24, ал. 1 – допълнението на второто изречение „...чертеж „СИТУАЦИЯ“ към инвестиционния проект “ – от кого се изготвя този чертеж (архитект, инженер, ландшафтен архитект?), съгласно ЗКАИИП единствено ландшафтен архитект може да определи и анализира показателите свързани със зелени площи и висока дървесна растителност. 20.14. С какъв обем и съдържание е чертежа Ситуация?	-	За еднофамилни и вилни сгради част „Паркоустройство и благоустройство“ не е задължителна, включително съгласно Наредба № 4 за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти. Предложеният текст създава възможност доказване спазването на устройствените показатели относно мин.% да става с чертеж „Ситуация“, а не с проект по част „Паркоустройство и благоустройство“, което прави нормата справедлива, пропорционална и лесна за изпълнение. Възложителят има право да реши дали тази „ситуация“ ще бъде в част „Архитектура“ или ще придружава обяснителна записка от ландшафтен архитект. Преценката относно спазване на устройствените показатели не изисква квалификация за проектиране на част „Паркоустройство“. Показателите се доказват с инвестиционния проект и преценката може да бъде направена и от архитект, геодезист, ландшафтен архитект и т.н.
20.15. По какъв начин се доказват градоустройствени показатели по ОУП, виза и т.н. (например ВДР) 20.16. Как се регламентира в наредба 4 за инвестиционното проектиране и в ЗУТ ?	-	Няма предложение за текстове в проекта за изменение
20.17. Чл. 24, ал. 2 – В кои случаи е възможно това, при условие, че по-горе е задължително изготвяне на заснемане и експертна оценка при ПУП и издаване на виза – това отваря	-	Няма предложение за текстове в проекта за изменение

вратичка в наредбата и води до проблеми при проектирането и в следствие процедирането на конкретната документация, както и за незаконно премахване на дървесна растителност, подлежаща на картотекиране.		
20.18. Чл. 25, ал.1 – „Инвестиционни проекти се съгласуват и одобряват, само когато в част ПиБ, когато тя е задължителна са спазени.....“, връща към чл. 24, ал.1 и думата „СИТУАЦИЯ“ и е в разрез с градоустройствените показатели по ОУП, ЗУЗСО, както и Наредба 4 и води до невъзможност от доказване на задължителният процент озеленяване и ВДР, което в следствие довежда до невъзможност за издаване на констативен протокол за изпълнено озеленяване за издаване на УВЕ (чл.30, ал.1).	-	Няма предложение за текстове в проекта за изменение
20.19. Чл. 30, ал. 1 – не се издава УВЕ, когато не е изпълнен проекта по част ПиБ, когато тя е задължителна, а когато не е задължителна, на база на какво се изготвя констативният протокол? Тук е важно и да се конкретизира кога е необходимо изготвянето на екзекутивна документация и какво е промяна по чл. 154 от ЗУТ!!! Има методически указания за прилагане на наредбата със заповед на кмета на Столична община, но те не са ясно разписани в настоящата наредба.	-	Няма предложение за текстове в проекта за изменение
20.20. При премахване или преместване на растителност по чл. 45, ал.1 – необходимо ли е ПБЗ – не става ясно кой го изготвя и на база какви стандарти, заверява ли се от администрацията и кога?	-	Няма предложение за текстове в проекта за изменение
20.21. Чл. 54(1) – задължава проектантите да използват Excel, което е недопустимо при условие, че подобна таблица може да бъде изготвена и на други програми. 20.22. Чл. 54(2) – как става подпечатването на геодезическото заснемане – с два печата на един чертеж и ако е така кой носи отговорност за неверни данни в такъв случай?	-	Няма предложение за текстове в проекта за изменение
20.23.Новите чл. 57 и чл. 58 – има влязло в сила решение на ВАС и съобразени ли са текстовете с него	-	Текстовете в глава VII са съобразени с влезлите в сила съдебни решения по всеки от тях.
20.24. Как се констатира сечта, ако не е по време на извършване на действието, дори да има заверена експертна оценка – подобни актове падат и се стига до проблем със чл. 30 ал.1 и издаването на констативен протокол за изпълнено озеленяване (ако възложителя не е глобен,	-	Няма предложение за текстове в проекта за изменение

но картотекираната растителност липсва, а предвидена в проекта по част ПиБ – по този начин -показателите за процент озеленяване и висока дървесна растителност не са покрити, но е невъзможно да се завери екзекутивна документация или промяна по време на строителство чл. 154 от ЗУТ)?		
20.25.Плодните дървета влизат ли в процента висока дървесна растителност и подлежат ли на картотекиране. (Има много декоративни форми на плодни дървета със същите показатели и жизнен цикъл)?	-	Приета редакция по 5.8. От § 38, т. 2 отпада „(плодни дървета)“.
20.26. Има ли осъвременен списък на редки и ценни видове?	-	Няма предложение за текстове в проекта за изменение
20.27. Не е ли необходимо осъвременяване на Технологичните норми и изготвяне на стандарти и спецификация при споменатите видове дейности (премахване, преместване, кастрене, засаждане и т.н.)?	-	Няма предложение за текстове в проекта за изменение
20.28. Нанасят ли се забележките при заверено експертно становище във визата?	-	Чл. 23(6) Становището на общинските органи по озеленяване по чл.5, ал.2, т.1 и т.4 или чл. 7, ал.2, т.1 и т.4 е задължително при издаването на визата за проектиране.
20.29. Приложение 11 – Какво се случва с дърветата, когато достигнат 30-годишна възраст например?	-	Няма предложение за текстове в проекта за изменение
21. Асоциация на собствениците на бизнес сгради в България (получено по е-поща, публикувано на 09.06.2023 г.) – в приложение е приложено становището по т.5		
Предложенията съвпадат напълно с изложените в т.5		Становище по предложенията е изразено в т. 5 от справката.
22. ланд. арх. Веселина Бацова, ланд. арх. Даниел Ристоманов (получено е по е-поща, публикувано на 09.06.2023 г.)		
22.1. чл. 76, ал. 1: премахване на 12 бр. и повече броя дървесна растителност" - не е посочено на каква площ са разположени 12 бр. дървета. Съотношението на броя на дървесната растителност към квадратурата на имота може да варира в големи граници.	-	Становище е изразено в т. 4.2. от справката С текста се цели обществен контрол върху застрашаването и премахването на съществуващата дървесна растителност като брой дървета, без значение от площта на имота, в който същите попадат и който е предмет на проекта.

22.2. чл. 24, ал. 1: осигуряване на минималния процент озеленена площ се доказва с чертеж „Ситуация“ към инвестиционния проект" - не в посочено доказването на изискването за процент висока дървесна растителност според устройствената категория в която попада имота, а само процент озеленена площ" според Приложение към чл. 3, ал.2 от ЗУЗСО;	-	ВДР е задължителен показател и се доказва заедно с минималната озеленена площ, тъй като е свързан с нея като процент в ЗУЗСО
22.3. не е посочено, че проектант Ландшафтен архитект изготвя чертеж „Ситуация“, с който доказва минималния процент озеленяване и необходимата ВДР. - Проектантите по останалите части на инвестиционния проект не са компетентни по отношение на зелените площи.	<u>Не се приема</u>	В действащата наредба за инвестиционните проекти за еднофамилни и вилни сгради не е задължителна част „Паркоустройство и благоустройство“. Тя не е задължителна и в текстовете на наредба 4 за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти, доколкото не е задължителна по друга норма. Това довежда до незаконосъобразна практика тази част да се изисква от административния орган, който одобрява инвестиционния проект, с единствената цел да се докаже спазването на устройствените показатели. Одобряването на такъв проект, освен че изисква ресурси за проектиране, става неразделна част от строителната документация на обекта и подлежи на въвеждане в експлоатация. Тази ситуация създава принуда за проектиране на проекти, които не са предвидени в норма, и утежнява възложителите при изграждане на личните им домове и вили – дейност, която няма голямо отражение върху обществения интерес. Предложеният текст създава справедлива, пропорционална и лесна за изпълнение норма, която от една страна доказва императивните

		изисквания на ЗУЗСО и ОУП, а от друга не създава излишна административна тежест върху гражданите. Възложителят има право да реши дали тази ситуация ще бъде в част архитектура, или ще придружава обяснителна записка от ландшафтен архитект.
22.4. чл. 25, ал.2, т. 4: озеленени стени в зона Ц на ОУП - не е посочено какъв процент от озеленената площ да не надвишават не са предвидени във всички устройствени зони, а само за зона Ц на ОУП. При невъзможност в останалите зони за разполагане на озеленените площи върху терена, вариант за достигане на зелените площи са озеленените стени, перголи и арки. Вертикалното озеленяване е необходим елемент на градската среда срещу замърсяването на въздуха, повишаване на въздушната влажност, намаляване шумо- и прахоразпространението, намаляване на парниковия ефект, като спомага за изолирането на сградите, намалявайки необходимостта от отопление през зимата и охлаждане през лятото.	<u>Не се приема</u>	Становище е изразено в т.2.1. от справката. Възможността за реализиране на част от минималния изискуем процент озеленяване върху застрояването – хоризонтално и вертикално – е допустима само в централните устройствени зони – Ц и то само в случая на прилагане на максимално допустимите по ЗУЗСО стойности на плътността на застрояване. В останалите зони този способ не може да се прилага за доказване на минимално изискуемия процент озеленяване и този текст не може да се измени с наредбата.
22.5. чл. 25, ал.2, т. 5: озеленени покриви и тераси" - не са предвидени във всички устройствени зони, а само за зона Ц на ОУП. При невъзможност в останалите зони за разполагане на озеленените площи върху терена, вариант за достигане на зелените площи са озеленените покриви и тераси. Покривното озеленяване е необходим елемент на градската среда срещу замърсяването на въздуха, повишаване на въздушната влажност, намаляване шумо- и прахоразпространението, намаляване на парниковия ефект, като спомага за изолирането на сградите, намалявайки необходимостта от отопление през зимата и охлаждане през лятото и удължава живота на покрива.	<u>Не се приема</u>	Становище е изразено в т.2.1. от справката. Възможността за реализиране на част от минималния изискуем процент озеленяване върху застрояването – хоризонтално и вертикално – е допустима само в централните устройствени зони – Ц и то само в случая на прилагане на максимално допустимите по ЗУЗСО стойности на плътността на застрояване. В останалите зони този способ не може да се прилага за доказване на минимално изискуемия процент озеленяване и този текст не може да се измени с наредбата.
22.6. чл. 25, ал.5: „Необходимата дълбочина на почвения слой“ - Посочените дебелини на почвения слой при покривно озеленяване или озеленяване	<u>Не се приема.</u>	Становище е изразено в 4.2. и 8.12. от

над подземно застрояване са в обем значително натоварващ конструкцията на сградата.	справката. Величината от 120 см за дълбочината на почвения слой за засаждане на висока растителност е възприета като устойчива практика в проектите на всички ландшафтни архитекти в последните години като минимална за развитие на дървесната растителност и произволната ѝ промяна е необоснована. Намаляването на размера на почвения слой за сметка на технически решения в контекста на действащите норми за контрол и въздействие върху собствениците след въвеждане на сградите в експлоатация и обективното състояние на взаимоотношенията между собствениците на имоти в етажните собственоности не е целесъобразно. Прилагането на скъпи технически решения, изискващи постоянни инвестиции, без да са регламентирани в други норми – например ЗС, ЗУЕС и др. ще доведе до занемаряване и загиване на растителността, реализирана по тези проекти. На настоящия етап не съществува нормативна рамка, която да гарантира поддържане на сложни озеленителни системи във времето. По тази причина наредбата се е придържала към наложилите се в практиката минимални норми, които показват сравнително устойчиво развитие на озеленяването в условия, различни
--	---

		от естествените
22.7. Таблица за Експертна оценка, - попълването на графи с геодезически координати е информация с която ландшафтният архитект не разполага.	<u>Не се приема.</u>	Становище е изразено в 4.5. от справката. Таблицата с експертната оценка и геодезическото заснемане са неразделни част от данните за картотекиране на всяко дърво. Геодезическите координати идентифицират точното му местоположение, а експертната оценка – вида и състоянието му. Картотека се поддържа в табличен вид и записването на координатите в таблицата е задължително, доколкото са една от двете най-важни компоненти на идентификацията. Проектът за картотека се изготвя от инженер – геодезист и ландшафтен архитект съвместно и всеки отговаря за частта, за която носи професионална отговорност. Видът и съдържанието на таблицата за картотекиране са изготвени при съобразяване на съдържанието на действащия регистър на растителността.
22.8. § 28 - чл.44 ал.3 -кастрене на дървета с ЕО - При кастренето на дървета не е необходимо изготвяне на Експертна оценка, в противен случай за всяко едно кастрене на дърво ще е необходимо геодезическо заснемане.	<u>Приема се частично.</u>	Прието с 8.16. В чл. 44, ал. 3 думите „и храсти“ отпадат. В хипотеза, че дървото вече е картотекирано и е получило своя идентификационен номер, не се изисква ново геодезическо заснемане. След картотекирането на съответната дървесна растителност, последващите мероприятия по него ще се декларират и пазят в досието на конкретното дърво. В случаите, в които дървото не е картотекирано в Регистъра на картотекираната растителност, същото подлежи на картотекиране.

22.9. Пар. 38-т.2 -дълготрайни декоративни дървета - в посочения текст към предложеното изменение/допълнение не става ясно плодните дървета какви са, при изготвена Експертно становище как ще бъдат описани и как един геодезист при заснемането да прецени кое дърво да заснема "декоративно дърво" и кое не „плодно дърво“.	<u>Приема се частично.</u>	Прието с 5.8. От § 38, т. 2 отпада „(плодни дървета)“.
22.10. Пар. 45 - приложение 11 за размера на короните на дърветата. - За размера в квадра13тни метри трябва да има по-конкретна систематика за обема на 12г. дървета.	<u>Не се приема.</u>	В приложение 11 са показани систематично диаметрите на короните на дърветата според вида им с цел унифицирано прилагане в инвестиционните проекти при доказване на изискуемите параметри за ВДР.
23. Тома Белев (получено по е-поща, публикувано на 09.06.2023 г.)		
23.1. Ясно диференциране на елементите на зелената система съгласно ЗУТ и ЗУЗСО.	<u>Не се приема.</u>	Елементите на зелената система са дефинирани в чл. 61, ал.1 и 2 от ЗУТ, както и в Раздел IV,чл. 10 от ЗУЗСО. Наредбата не може да изменя тази класификация.
23.2. Ясно разписване на собствеността на елементите на зелената система.	<u>Не се приема.</u>	Собствеността на елементите на зелената система е предпоставена в чл. 61, ал.2 и 3 от ЗУТ.
23.3. Ясно разписване на планирането специфично за различните елементи на зелената система	<u>Не се приема.</u>	Планирането на елементите на зелената система за широко обществено ползване се устройват по реда на чл. 62 от ЗУТ, както и според разпоредбите на раздел IV на ЗУЗСО.
23.4. Ясно разписване на отговорността на различните компетентни органи от общината за всеки от елементите на зелената система и за всяка от дейностите присъщи за тях – планиране, създаване, поддръжка, заличаване.	<u>Не се приема.</u>	Общинските органи по озеленяване и техните отговорности са подробно разписани в чл. 5,6, 7 и 7б.
23.5. Изчистване на терминологията в наредбата – зелена система, зелени площи, озеленени площи.	<u>Не се приема.</u>	Терминологията в Наредбата е съобразена с чл. 10 от ЗУЗСО и § 1, т. 3 от ДР на ЗУЗСО;
23.6. Премахване на възможността за части от зелената система да се използват имоти или части от имоти покрити от непропускливи за водата покрития.	<u>Не се приема.</u>	Инструментите за реализиране на процента озеленяване, предвидени в наредбата, са обосновани с нормата на чл. 19, ал.8 от ЗУЗСО.
23.7. Премахване на изключения от която и да е норма, която преследва цели свързани с площта на зелената система.	<u>Не се приема.</u>	Наредбата не регламентира изключения освен установените в действащото законодателство.

23.8. Обвързване на компенсаторното озеленяване не с бройка дървета, а с площ.	<u>Не се приема.</u>	Становище по предложението е изразено в т. 23.2. от справката.
23.9. Създаване на стандарти за поддръжка на дървесната, храстовата, тревната и цветна растителност.	<u>Приема се</u> <u>принципно.</u>	В момента се възлага Стандарт за уличното озеленяване на територията на Столичната община към Наредбата за градската среда, който дава конкретни и подробни решения и изисквания към изграждането на системата за улично озеленяване, видов състав, детайли и др.
23.10. Създаване на определения за всеки специфичен термин в наредбата	<u>Не се приема.</u>	Терминологията в Наредбата е съобразена с чл. 10 от ЗУЗСО и § 1, т. 3 от ДР на ЗУЗСО; Допълнителните термини са описани в раздел ДР.
24. ланд. Арх. Йоана Георгиев (получено по е-поща, публикувано на 09.06.2023 г.)		
Предложенията съвпадат напълно с изложените в т.5		Становище по предложенията е изразено в т. 5 от справката.
25. Божидар Емануилов, председател на фондация „За Оборище“ (получено по е-поща, публикувано на 12.06.2023 г.)		
Предложенията съвпадат напълно с изложените в т.23		Становище по предложенията е изразено в т. 24 от справката.
26. Сдружение „Гражданска инициатива за обществен и релсов транспорт“ (получено по е-поща, публикувано на 12.06.2023 г.)		
26.1. Изразено е становище относно използвана терминология: „Опасна растителност“ – няма описание в наредбата, въпреки нееднократното му използване; „Леки огради“ – не е конкретизиран в достатъчна степен, което е предпоставка за свободно тълкуване. „Компенсаторното залесяване“ (ново понятие за Наредбата) – Към момента в Наредбата вече съществува термин „компенсаторно озеленяване“ и е редно да се поясни какво е имал предвид вносителят.		В чл.55, ал (5) има пояснение „дървета, които в резултат на природни бедствия, аварии и др., създават непосредствена опасност за живота и здравето на гражданите. Ограждането на имотите е регламентирано в ЗУТ в чл. 48. Коректният термин на ЗУЗСО е „компенсаторно залесяване“. По тази причина терминът в наредбата е прецизиран в съответствие със закона.
26.2. От представения текст на чл. 76 от посочената наредба не става в достатъчна степен ясно дали се запазва описаното в ал.4 на действащата наредба: „Решенията, становищата, предписанията и изискванията на Постоянната комисия по опазване на околната среда,	-	Текстът на чл. 76, ал. 4 се отменя с изменението.

земеделие и гори на СОС са задължителни.“		
26.3. Предлага се в текста в чл. 22, ал.6 срокът да остане 2 години, вместо предлаганите 3 години.	<u>Не се приема.</u>	Увеличаването на срока е направено с цел да се подобри преживяемостта на засадените дървета.
26.4. В § 38, т.6, по отношение на § 2, т.4 предлагаме текстът да се измени, както следва: „За състоянието на изкуствени залесявания или за насаждения или части от тях извън обектите по смисъл на чл. 2, ал. 3 от ЗГ с характеристика на гора по смисъла на чл. 2, ал. 1 от ЗГ се изготвя лесопаркова експертна оценка от ландшафтен архитект и лесоинженер по метода на ландшафтната таксация и в този случай не се извършва картотекиране на отделните дървета.	<u>Не се приема.</u>	Текстът е изготвен със съдействието на специалистите от ЛТУ и има предвид насаждения, попадащи във всички устройствени зони.
26.5. Относно статутът на компенсаторното озеленяване считаме за редно да се създаде ясна процедура за осъществяване на компенсаторно залесяване с индикативен списък с вид дървета подходящи за територията на София. Той ще е от полза, както за инвеститорите, така и за СО и съответно за гражданите с цел създаване на прозрачност и предвидимост.	<u>Приема се принципно.</u>	В момента се изработва Стандарт за уличното озеленяване на територията на Столичната община към Наредбата за градската среда, който дава конкретни и подробни решения и изисквания към изграждането на системата за улично озеленяване, видов състав, детайли и др. Една от задачите на екипа е да състави такъв списък, съобразен с климатичните изменения. В чл. 26, ал.6 се създава задължение кметовете на райони ежегодно да представят списък с места, към които да се насочват договорите за компенсаторно залесяване.
26.6. Считаме, че е крайно необходимо да бъде указана ясно формата на съставяния съгласно чл. 4, ал. 2 от действащата наредба публичен регистър - място на съхранение, уеб адрес, ред за достъп.	<u>Приема се принципно.</u>	Формата на картотеката е указана в Приложение 9, като регистърът се поддържа от Дирекция „Зелена система“ със заповед на кмета на Столична община. От техническа гледна точка не е целесъобразно изписването на уеб-адреса в нормативен документ; достъпът става, както е указано в регистъра.
26.7. Предлага се по-ясно диференциране на елементите на зелената система съгласно ЗУТ и ЗУЗСО.	<u>Не се приема.</u>	Становище по предложението е изразено в т. 23.1. от справката.
26.8. Предлага се по-ясно разписване на собствеността на елементите на зелената система.	<u>Не се приема.</u>	Становище по предложението е изразено в т. 23.2. от справката.
26.9. Предлага се по-ясно разписване на планирането за различните елементи на зелената система	<u>Не се приема.</u>	Становище по предложението е изразено в т. 23.2. от справката.

Дона Пикард, получено след срока. Предлага нова редакция на Чл. 1. (3) Столичния общински съвет (СОС) чрез бюджета на СО обезпечава необходимите средства за поддържане на оптимални жизнени условия на декоративната растителност и градските общностни зеленчукови градини в общинските зелени площи.	<u>Не се приема</u>	Разширяването на предметния обхват на наредбата само с предложените текстове противоречи на цялостното и систематично уреждане на статута на градското земеделие и изграждането на т.нар. „общностни градини“и регламентирането на стопанска дейност на терени частна общинска собственост е предмет на уреждане и в други нормативни актове, които не могат да бъдат изменени в рамките на настоящето изменение на наредбата. Текстовете за „градско земеделие“ не са относими към настоящата наредба. За въвеждането и устройването на терени за „градско земеделие“, следва първо да бъде въведен ясен механизъм за предоставянето на подходящи имоти и определянето им като вид собственост. Съгласно горното, предложението е взето под внимание и следва да бъде отнесено, като процедура за въвеждане в отделен нормативен акт, който да регламентира отреждането на подобен вид имоти. На основание горното, същото следва, да се намира в съответствие със Закона за собствеността и да не противоречи на Закона за опазване на селскостопанското имущество, въз основа на които е дефинирана тази дейност към момента за имотите притежаващи статут на земеделска земя.
Чл. 5. (2) Общинските органи по озеленяване към районите: 9. изразяват становище и дават препоръки за развитието на дейности свързани с градско		

земеделие, включително, но не само чрез идентифицирането на подходящи терени частна общинска собственост за изграждането на градски общностни зеленчукови градини в района;		
Чл. 6. (1) Директорът на ДЗС:		
4. изготвя средносрочни и краткосрочни програми за планиране и изграждане на нови зелени площи, включително на градски общностни зеленчукови градини;		
Чл. 7. Главният архитект на СО, чрез ръководените от него дирекции в структурата на СО:		
(нова) 2. възлага етапни план-програми и програми за целеви действия за прилагане предвижданията на Дългосрочната стратегия за развитие на Столичната община до 2050 г. и Плана за интегрирано развитие на Столична община 2021-2027 г., в частите им, засягащи елементите на зелената система;		
Чл. 13. (1) Въз основа на етапните план-програми за прилагане на ОУП на СО и , Дългосрочната стратегия за развитие на Столичната община до 2050 г. и План за интегрирано развитие на Столична община 2021-2027 г., в частите им, засягащи елементите на зелената система, ДЗС изготвя петгодишни средносрочни и едногодишни краткосрочни програми за планиране и изграждане на нови зелени площи.		
Чл. 43. (2) Засаждането на растителност на общински терени, с изключение на частни общински терени в които има градски общностни зеленчукови градини, по инициатива на граждани и организации се съгласува с ДЗС или районните администрации, а за защитени територии - с МК и/или с МОСВ.		
§ 1. По смисъла на тази наредба:		
...		
5. "Градско земеделие" е развита градска култура и практика, която обхваща отглеждане на плодове, зеленчуци, подправки, билки и цветя в градска среда в държавни, общински или частни терени на открито или в затворени пространства, от различни заинтересовани страни (физически и юридически лица, индивидуално или чрез кооперация, граждански групи и сдружения, общински и държавни дружества и институции, частни компании и др.) с различни цели (за лична консумация, със стопанска или нестопанска цел, за социални цели (образователни, терапевтични и интеграционни) и други).		
6. "Градска общностна зеленчукова градина" е обществено достъпно пространство в града, в което се отглеждат, преработват и продават плодове, зеленчуци, подправки, билки и цветя, и в които се извършват образователни и социални дейности свързани със създаването и поддържането на такава градина.		